

ek

nem szabad ké...  
gy felett:  
egyszerűen az,  
ja akaratát min-  
Ami magát az  
illeti — jegyez-  
z bennünket a mi  
égitett ki, de  
Hitler és Göring  
egedve.

odik  
ta

átusban

ratilag Bayonne  
hallgatni a meg-  
Staviskyhoz für  
Durand volt mi-  
sen Bayonneban  
kihallgatható le-

voit közoktatás  
kozatot juttatott  
gához, amelyben  
nem ismerte,  
s hivataloskodása  
állottak a szélhár-  
tötésben.  
skyügyben kikü-  
sgálóbizottság el-  
ügyminiszteriuma  
közlemést kéri. Va-  
rság rövidesen ki-  
rt rendőrfőnököt,  
sterelnököt és a  
vezetőit.

AGGIBBOR. Va-  
el kezdettel tartja  
ebbi teadélutánját  
Salgó-jazz.

színház

fél 9:

ablak

u. 4-kor:

ragédiája

árakkal.

ste 9-kor:

eszállni!

ál: Erényi Böske.

e 11-kor:

helyekkel

sa

a nagy vig purimi  
esek—Sajó-tréfák,  
nóka, kacagás.

és este 9-kor:

ru revütársulata a

apoleon

s revüben.

v. és Lapkiadó B.  
Baron L. Pop 10.  
9-77.

urat

Taxa postala  
plátite in num.  
No. 224713-929.

Szerkesztőség  
és kiadóhiva-  
tal: Cluj, Str.  
Baron L. Pop  
10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak:  
Havonta 110, negyedévre 320, fél-  
évre 600, egészévre 1200 lei. Kül-  
földre: Havonta 2, negyedévre 6,  
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hir-  
detések díjszabás szerint. Az „UJ  
KELET” az erdélyi és bánági  
csődöség egyetlen napilapja. Cik-  
keink utánnomását csak a for-  
rás megjelölésével engedjük meg.

# UJ KELET

10. Vasárnap, 1934 március 4.

## ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bementetlen  
leveleket nem  
fogadunk el.  
Kéziratok  
megőrzését és visszaküldését nem  
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton  
Ernö. Felelős szerkesztő Jambor  
Ferenc. Bukaresti szerkesztő Hál-  
szegi Ernő, Str. Matei Mille 7.

Vasárnap, 1934 március 4.

5694. ÉV  
ADAR 17.

XVII. ÉVF.  
51 SZÁM.

### Panama és reakció

A reakció, melyet napjainkban világ-  
szerte a nemzetközi finánc-mágnások szer-  
veznek az emberi jogok ellen és a töme-  
gek megfélemlítésére, a legalantasabb  
eszközöktől sem riad vissza.

Napjaink reakciója abban különbözik  
minden más idők reakciójától, hogy a  
puritánság és a szociális radikális  
lárváját illeszti ábrázatára.

Hitlerék egyszerre hirdettek szociális  
felszabadulást és közéleti tisztaságot,  
hogy hatalomra kerülve, a közéleti tiszt-  
atlanságot és a legsötétebb szociális  
elnyomást valósítsák meg.

Párizsban Daladier kormányát a szél-  
söbjobboldali szervezetek tüntetése bukta-  
ta meg. A jobboldali tüntetők a közélet  
purifikálását követelték és a közvéle-  
ményt arról akarták meggyőzni, hogy a  
baloldali panamistákkal szemben a jobb-  
oldali puritánság hivatott egyedül a fran-  
cia közélet megtisztítására.

Most azután kiderült, hogy ezek a  
jobboldali puritánok azért hangoskodtak  
olyan fenn a panama és a közéleti tiszt-  
atlanság ellen, mert ezzel akarták lep-  
ezni — saját panamájukat.

Kiderült ugyanis, hogy Chiappe rend-  
őrfőnök urnak, a szélső jobboldaliak pa-  
trónusának sokkal több köze volt Stavisky  
esekönyvéhez, mint a baloldali panam-  
istáknak.

Kiderült, hogy Tardieu, aki a purifi-  
káció nevében követeli és követelte a  
francia közélet megtisztítását és egyben  
a kormányhatalmat: pártjával együtt  
hatalmas panamákat követelt el, amelyek  
nek pénzügyi előnyeit a jobboldali esz-  
mék győzelmének elősegítésére használta  
fel.

Kiderült, hogy a francia reakció ugyan  
azzal a trükkel élt és próbál élni, mint a  
német: tolvajt kiált, hogy a saját tolvaj-  
lásairól elterelje a figyelmet.

Hitlernek a ruhvidéki iparbarók fi-  
zetek ki nehéz milliókat, hogy a reakció  
üggyet az ő érdekei szerint lendítse előre.  
— Tardieunak a párizsi metróvállalat  
juttatott nehéz milliókat, hogy a „baj-  
hajtott” hont megmenthesse.

A panama és reakció tehát nem bal-  
oldali találmány, hanem csupán jobboldali  
politikai eszköz, amelynek ódiomát az-  
után a baloldalra lehet kenni.

Ez történt Franciaországban is.  
Szerencsére azonban elég hamar le-  
leplezték.

### A kisebbségek haljanak éhen?

Hetven liberális képviselő akeióba lé-  
pett. Az a hetven, mely a friss parla-  
menti többség legfiatalabb generációját  
képviseleti és mely alighanem a népszerű-  
ség hajhászás szempontjaitól vezetettve  
azonosítja néhány jobboldali lap és jobb-  
oldali alakulat programját.

Memorandumot készítet ez a hetven  
képviseleti, melyben azt követelt a kor-  
mánytól, hogy a magánvállalatoknál is  
vezesse be a numerusz klauzuzst.

Késztelen jele ez a memorandum  
annak, hogy a jobboldali agitáció már  
megfertőzte a kormányzó pártokat is és  
a kisebbségek kismémmzésével akarják  
biztosítani egy feltörekvő román intel-  
ktuel réteg elhelyezkedését.

Még nem lehet tudni azt, hogy mi-  
lyen eredményre lesz ennek az akciónak.  
De aligha hinnők, hogy a liberális kor-  
mány helyet fog adni ennek az akciónak  
melynek ninesen más célja, minthogy  
megszerezzen egy bizonyos szavazóréte-  
get az ifju liberális képviselők számára.

A kormány alighanem gondolkozni fog  
afelől, hogy mit csinál a kisebbségek-  
kel, ha a magánvállalatokból kiűldözi  
őket? A szabadpályákon kívül hol helyez-  
kedhetik el még a kisebbségi intellektuel,  
ha nem a magánvállalatoknál?

A kérdés önmagában hordja a fele-  
letet. Sehöl. Az állami hivatalokban nem.  
A katonaságnál nem. Sehöl. Haljanak ta-  
lán éhen?

Olyan kérdés ez, amely valóban ön-  
magában hordja a Romániában lakó né-  
pek egzisztenciális problémáját. Hogyan?  
A kisebbségi adófizetőnek, aki sajnos

## Tardieu pártját kompromittáló újabb nagy panamáról rántották le a leplet Párizsban

Párizs, március 3. A Populaire  
újabb panamáról rántja le a leplet. A  
lap közli, hogy a párizsi Metro föld-  
alatti vasuttársaság és a közuti közle-  
kedési társaság harca idején a Metro  
37, ellenfele 12 millió frankot állított  
be költségvetésébe és használt fel „pro-  
paganda célokra”. A Populairenek bi-  
zonvítékai vannak abban az irányban,

hogy Tardieu pártja az általános vá-  
lasztások idején 7 millió frankot kapott  
választási költségekre. A Populaire  
cikkében közölt egy állami adóféköny-  
vi másolatot, amelyből kitűnik, hogy  
Chautemps pénzügyminisztersége ide-  
jén a kormány 4 millió frank adóhá-  
ralékértelést engedélyezett a Metrónak.

## Alábbhagyott a német náci- propaganda Ausztria ellen

Még nem tudják, mikor lép életbe az új osztrák alkotmány

Bécs, március 3. Politikai körökben  
kezdnek meggyőződést szerezni afelől  
hogy Berlin tényleg arra törekszik,  
hogy enyhítse a hangulatot Németor-  
szág és Ausztria között.

A petárdarobbantások egyre gyérül-  
nek s a röpiratpropaganda is alábbha-  
gyott.

Ennek ellenére tegnap hatszáz fegy-  
veres bécsi Heimwehrtag Bregenzbe  
érkezett a vorarlbergi határorség meg-  
erősítésére.

Bécsi politikai körökben egyébként  
még nem tudják, hogy mikor lép élet-  
be az új rendi alkotmány.

Tegnap Dollfuss kancellár fogadta a  
keresztény szakszervezetek küldötté-  
gét. Szakszervezeti részről közölték a  
kancellárral a szakszervezeti egysége-  
sítés iránti készségüket. Az egységesít-  
tett szakszervezetek jellege szociális,  
hazafias és keresztény lesz. Az új

szakszervezetek négy csoportra fog-  
nak oszolni:

1. A gyár- és bányavállalatok mun-  
kasái.

2. A kereskedelem és a kézműipar  
alkalmazottai és munkásai.

3. A forgalom alkalmazottai.

4. Szabadfoglalkozásúak.

Egyidejű jelentés szerint az osztrák  
termelés megélénkülését mutatja az év  
első két hónapjának az elmúlt év ha-  
sonló időszakához képest 27 százalé-  
kal magasabb külföldi nyersanyag be-  
szerzése, az exportált far és készárak  
18 százalékkal magasabb összértéke. Az  
élelmiszerbehozatal 9 százalékkal csök-  
kent az elmúlt év első két hónapjához  
képest.

Heinrich Leitner, a felsőausztriai  
tartományfőnök letette a hivatali eskü-  
t Miklas elnök kezébe. Az eskütel-  
nél jelen volt Dollfuss kancellár is.

## Roosevelt az egész világnak megnemtámadási szerződést ajánl

London, március 3. Norman Davis  
megérkezése hítes helyről származó  
értesülések szerint rendkívül fontos for-  
dulatot jelent a leszerelési tárgyalá-  
sok alakulásában. Tulajdonképpen Nor-  
man Davis csak mint a Kreuger-hitele-  
zők képviselője jött át Európába, hogy  
Svédországba utazzék, de mint az Uni-  
ted Press megbízhatóan jelentheti, kü-  
lön megbízást kapott Roosevelt elnök-  
től, amely arra irányul, hogy az egész  
világra kiterjedő megnemtámadási  
szerződést ajánljon minden egyes ál-  
lamban.

Ezt a paktumot Roosevelt elgondolá-  
sa szerint vagy úgy kellene megkötni,  
hogy a világ minden országa együtte-  
sen írja alá egy világkonferencián,  
vagy pedig az államok egymás között  
kössenek megnemtámadási szerződést,  
de úgy, hogy egyik se maradjon ki be-  
löle és ezt a paktumot azután az egész  
világ lelkiismeretének oltalma alá he-  
lyezzék.

Ezzel a tervvel áll kapcsolatban,  
hogy Eden angol külügyi helyettes ál-  
lantitkár főpécsetőr találkozni fog  
Normann Davisszal és meg fogja be-  
szélni vele Roosevelt elnök eszméjét,  
azután az amerikai Egyesült Államok  
Anglia egyetértésével megbizza Edent,  
hogy dolgozzon ki európai körútjának  
eredményéről jelentést, amellyel kap-  
csolatban Anglia elsősorban 12 álla-  
mot konferenciára kér fel a leszerel-  
és problémájának és az egész világra  
szóló megnemtámadási szerződésnek  
megvitatására. El van határozva, hogy  
erre a konferenciára Szovjetország-  
szót is meghívják.

Egyébként Norman Davis, a leszerel-  
ési kérdések amerikai külön megbí-  
zottja Plymouthba érkezett. Norman  
Davis magánlátogatásra három hétre  
Stockholmba utazik, azután visszatér  
Londonba.

erején felül vesz részt az állam terhei-  
ben, éhen kell halnia?

Még elképzelni is hihetetlen, hogy a  
kormány ezt a memorandumot magáéva  
tegye. Hetven fiatal képviselő lehet fe-  
lelőtlen, de egy kormány nem pusztíthat  
el kisebbségeket.

Ezek a kisebbségek összenöttek, egy-  
beforrottak ezzel az országgal. Ebben az  
országban élnek, itt teljesítik polgári kö-  
telességeiket és ettől az országtól várják

a polgárjogaikat.

Mintahogyan az alkotmány őket is be-  
sorozza az állampolgárok hadseregébe,  
ugy van joguk ennek az alkotmánynak  
az értelmében mindenhez, amelyet a jo-  
gok kiosztásánál ebben az országban bár  
ki kaphat.

Bizni kell benne, hogy a hetven ifju  
liberális honatya memorandumát meg-  
gondolatlan és komolytalan akciónak fog-  
ja minősíteni a kormány...

### VILÁG TÜKRE

#### A londoni aranyrud piac

A londoni aranyrudpiac nincs kon-  
centrálva egyetlen börzére, hanem kü-  
lönböző cégeknek bonyolódik le a vásár.  
Olyan cégeknek, akik önállóan dolgoz-  
nak klienseik érdekében. Ezek a klien-  
sek részint iparilag dolgozzák fel az  
aranyat, főleg azonban különböző álla-  
mok nemzeti bankjai és amerikai kon-  
cesszionált bankok az aranyrudak vá-  
sárlói. Az aranyvásár abból áll, hogy a  
világ minden részéből vevők és eladók  
jönnek Londonba, hogy az ottani  
arany- és ezüstkereskedőkkel lebonyolí-  
sák a „legdrágább” üzleteket.

Hogy miért London éppen az arany  
és ezüst főpiaca, arra nézve a história  
adhat választ. A brit kereskedelmi tör-  
ténelem két évszázadának eseményeit  
kell figyelemmel kísérenünk, hogy meg-  
magyarázhassuk, miért éppen a britek  
urai az aranyak. Anglia mindenké-  
előtt olyan hajózási főlényvel rendelke-  
zett, amivel verseny nélkül állott az  
egész világban. Ezzel egyidejűleg pe-  
dig a bankügyek is ugy fejlődtek Ang-  
liában, hogy abban más ország nem  
tudná utóérni. A brit gyarmati hódí-  
tás pedig az aranytermelés területein  
meg tudta tartani évszázadok óta el-  
sőségségét. Ez néhány motívum annak  
igazolására, hogy London megmaradt  
ma is a világ aranycentrumának. Az  
arany- és az ezüstrudak birodalma Lon-  
don. Amikor a parlament az ezüstöt ki-  
vonta a pénzfedezetek alól és kizárólag  
az arany lett a törvényes forgalom  
értékmérője, az aranyrud piaca jelen-  
tőségben erősen emelkedett. Arany lett  
tehát a fontosabb fém és ennek követ-  
keztében az az ország, amely a legtöbb  
aranyat tudta produkálni, centrumává  
lett az aranypiacnak. London ilyen  
módon ma is uralja az aranypiacot.  
Amikor az arany a többi országok va-  
lutájának is lényeges tényezőjévé vált,  
London tekintélye óriási méretekben  
emelkedett. Szerencsére azonban az  
egész világon az ezüst jelentősége nem  
emelkedett ugy, hogy most, amikor me-  
gint az ezüst revalorizálásáról esik szó,  
London ebben a tekintetben is megtart-  
hatja elsőbbségét.

Melyek azok a cégek, akik urai az  
arany és ezüst helyzetnek? Mindenek-  
előtt Mocatta & Goldsmid, amely  
1684-ben alakult. Utána következik  
fontosságban a Charps & Wilkins cég,  
alakult 1796-ban. A sorban következük  
Pixley & Abell, alakult 1852 és végül  
Samuel Montague & Comp., amely  
1853-ban alakult. Ők tulajdonképpen  
reprezentánsai a londoni aranypiacnak.  
A cégek nevei arra emlékeztetnek, hogy  
a múltban nem is annyira angolok,  
mint inkább olaszok és zsidók foglalkoz-  
tak a nemesfémek kereskedelmével.  
Külföldi zsidók és lombardiai olaszok  
voltak Angliában az elsők, akik arany-  
és bankügyletekkel foglalkoztak. Az  
angol kereskedő nem szívesen foglalko-  
zott nemesfémek vételével és eladásá-  
val, főleg azért, mert labilisnek tar-  
totta az üzletet. Később már a pénz-  
verdék fölött is bizonyos hatalomra tet-  
tek szert a bankárok. 1694-ig az arany  
kereskedelem ugyszólván patriarchalis  
módon zajlott le Anglia üzleti életé-  
ben.

Ebben az esztendőben alakult meg a  
Bank of England. Az volt a feladata,  
hogy az új uralkodócsaládnak a pénz-  
ügyeit intézze, minthogy III. Vilmos  
király nagy súlyt helyezett rá, hogy  
háznak pénzügyei rendben legyenek.

A bankot erősen támogatták a kereskedelmi rétegek, akik az új monarchia fennállásával nagy érdeklődéseket váltottak. A Bank of England azonban nemcsak a pénzügyi ügyek rendezését vállalta, hanem arannyal is kereskedett. Az arany- és éremkereskedők konkurrenzt láttak a bankban. Két évre a bank megalapítása után egy „rönt” csináltak a Bank of England ellen, amelynek hosszú ideig sok kellemetlensége lett ebből. Ma ennek az eljárásnak a neve „szabotázs”. Azonban ez a szabotázs nem sikerült és azóta Anglia aranykereskedői és bankjai békében élnek egymással. Az aranykereskedelem négy cége és a Bank of England között az együttműködés a legharmónikusabb. A legrégebbi cégek egyike, a Mocatta & Goldsmid, néhány évvel ezelőtt az Angol Bank helyiségeibe költözött át. Pixley & Abell egyik cégtársa, Pixley pedig maga is tagja volt a Bank of England igazgatóságának.

A négy cég fennállása óta változtatta tulajdonosát. Sámuel Montague & Co. céget a későbbi lord Swaythling alapította együtt rokonával, Ellis Franklinnal. A cég mai tulajdonosai családtagok: lord Swaythling, L. S. Montague, Mir, E. L. Franklin és Mr. S. E. Franklin, Samuel Montague & Co. az egyetlen aranycég, amely nemcsak arannyal, hanem egyéb bankügyletekkel is foglalkozott. A négy cég bent a City közepén tartja fenn üzletét és pedig a Bank of England közelében.

A négy hatalmas aranykereskedő mellett meg kell említeni más cégeket is, akik az aranyüzlet kifinomultabb ágával foglalkoznak. Első ezek közül az N. M. Rothschild & Sons cég, amely a napoleoni háborúk idején a brit kormány pénzügyeit intézte. Rothschildék gondoskodtak a csapatok zsoldjáról és minthogy munkájukat példás módon intézték, ma is nagy a tekintélyük. A királyi ház és a kormányok előtt, az aranyfinanszírozás munkáját Johnson Mathey & Co. Limited cég intézi, amelynek a világ minden részén vannak fiókjai.

A Bank of England és a négy emlitett cég egész egyszerű módszerrel látja el a londoni aranyrudüzletet. Mindennap, az ünnepek kivételével, déli tizenegy órakor fixálják az aranyárakat. Egy óra negyvenöt perckor pedig az ezüst árait. Ezek az árak irányadóak az egész világ pénzügyei számára. London egyébként az egyetlen szabad aranyrudpiac. De nem lehet tudni, hogy meddig marad meg. Minden Anglia gazdaságpolitikai irányelveitől függ és főképp az arany jövőjétől. Meg lehet, hogy olyan nagyarányú eltérések lesznek az aranyalaptól, hogy nem lesz már érdemes fenntartani az aranyüzletet. A gazdasági élet függetlenítheti magát az aranytól, ami döntő módon befolyásolná a bankkereskedelmet. Egyelőre azonban a négy londoni cég és a Bank of England az arany urai.

## Gyors és olcsó szállítványozás Palesztinába

### KEDEM

turisztikai és utazási iroda

Dr. A. MIBASHAN vezetése alatt jelenti, hogy megnyitotta új osztályát, amely

### Palesztinába és vissza való szállítványozással

foglalkozik.

A Kedem teljesíti az érdekeltek kérése szerint áruszállítást, csomagszállítást, költöztetést, stb. a legelőnyösebb feltételek mellett. Butorok szállítása kivánságra speciális, párnázott kocsikban történik. Forduljon tehát palesztinai szállítványainak ügyében a következő címre:

### „KEDEM”

Biroul de Turism si Voiaj, Str. Coltei I, etaj I. Bucuresti. Telefon: 3.2160.

### SELECT MOZGÓ

## Szivek melódiája

### SELECT MOZGÓ

Előadások kezdete délelőtt 11 órakor.

Hétfői kezdettel:

## Csók a kastélyban

megindító szerelmi regény, főszerepekben: Norma Schaefer, Frederic March

## Rablógyilkosoktól retteg a főváros lakossága

A hiányos rendőrszemélyzet nem tudja ellátni kellőleg Bucuresti éjszakai őrizetét. Még mindig mélyszégyen homály fedi Popovici kormányparti képviselő meggyilkolását

Bucuresti, március 3. A fővárosban még mindig nem ültek el a dr. Eusebi Popovici országgyűlési képviselő meggyilkolása által felkevert izgalmak hullámai. Alig néhány nappal azután, hogy a Rahova uca végén egy nyomorult kurtakocsmában meggyilkolták állati kegyetlenséggel a kocsmáros, feleségét és kisfiát, az Angheliescu tábornok uca 93. szám alatti villában dolgozott a gyilkos revolver, melynek egy tehetséges, szimpatikus politikusi esett áldozatul. A villa a rendkívül forgalmas Matache Macelaru tér és a Franmasona uca sarkán, tehát a fővárosnak egyik legexponáltabb pontján áll. A meggyilkolt radautzi képviselő a kamara egyik legnépszerűbb figurája volt. Kedden este feleségével egy kalandorfilmet nézett meg. Tizenkét óra felé tértek haza. Az asszony becsomagolt. Másnap reggel két gyermekével Cernautziba akart utazni és őket egy ottani iskolában elhelyezni, hogy azután férjével együtt Párizsba folytassa utját. Utólevél, a vizum, minden rendben volt. Félegyre járt az idő, midőn Popovici néfeküdt és hamarosan el is aludt. Férje egy folyóiratban lapozgatott, majd elaludt ő is. Sötétség borult a villára, amelynek emeleti manzard szobájában aludt a személyzet.

Hajnali három óra felé különös zajra ébred az asszony. Az ezután történteket ő maga mondja el az újságíróknak:

Hogyan történt a gyilkosság

„Midőn a furesa zaj felébresztett, önkénytelenül is kinyitottam karamat. Férjemet kerestem, de az ő helye üresen állott. Csak ekkor nyitottam fel szememet s ahogy azok hozzászoktak a sötétséghez, három alak körvonalait tudtam megkülönböztetni. Az egyik, a férjem két nálamnál alacsonyabb férfivel viaskodott. Kiáltani szerettem volna, de szó nem jött ki torkomban. Erőt vettem magamon, kiugrottam az ágyból, felesavartam a villanyt, de ez nem egett. Erre a dulakodók közé vettem magam s megfogtam az egyik idegen karját. Űstést kaptam orromra, majd három lövés dördült el. Segítségért kezdtem kiáltani, de éreztem, hogy erőm elhagy. Elájultam.”

A zaj felébresztette a eselődését. Stubner háziszolga, Tenner nevelőnő, Froza szobalány lerohantak a szobából azonban már csak a halott képviselő és feleségét találták. Néhány perccig tartott, míg a szolga megjavította a gyilkosok által előzetesen elrontott biztosítókat. Kigyúltak a lámpák. Ez alatt az egyik leány a sarki rendőr után szaladt. Ez telefonált a kerületi rendőrségre, értesítették az ügyészséget s a hatóságok képviselői felőrmulva a helyszínen voltak. Egy kávébarna színű kalapot találtak a helyszínen. Sem jelzést, sem monogramot nem viselt. Mindössze a szőlmát lehetett megállapítani. Ötvennégyes nagyságú az egyik gyilkos feje. Ötvennégy, elég keskeny átmérőre vall, mintha többékevésbé a Lombroso teóriát igazolná. Rövid sétatbot is maradt a helyszínen, amely ugyancsak az egyik gyilkos alacsonytermetének bizonyítéka.

Nem találják a gyilkosokat

A gyilkosok az általuk kinyitott kapun keresztül menekültek. A sarki rendőr senkit sem látott sem be, sem kimenni a villából. A villa mellett van egy félig felépített és abbanmaradt ház amely hónapok óta gyanús éjszakai elemek tanyájaként szolgál. A szomszédok már többször emeltek panaszt ez el-

len illetékes hatóságoknál, természetesen eredménytelenül. Megállapítás nyert, hogy a villából való távozás után három taxit váltottak a gyilkosok, hogy nyomuk vesszen.

A nyomozás nehezen halad előre, mert a gyilkossággal kapcsolatosan több kérdés maradt tisztázatlanul. Miért nem volt bezárva a szokástól eltérően a hálószoba ajtaja? Hogyan találta rá a gyilkosok oly könnyen tizenhat kapeszoló közül éppen arra a két biztosítékra, amely a hálószobának és az odavezető folyosónak közvetítette az áramot? Miért volt olyan zajtalan az éjszakai küzdelem a három férfi között. Miért nem használta a képviselő éjjeli szekrényének fiókjában lévő revolverét? Bosszu műve a gyilkosság, vagy pedig közönséges rablási kísérletről van szó, hiszen a család értékei közül semmi sem hiányzik? Miért nem bántották a gyilkosok Popoviciét?

Az özvegynek a radautzi képviselő második férje volt. Az első is tragikus körülmények között vesztette el. Egy éjszaka szívizéhlődés ölte meg, közvetlen mellette.

A kilencedik büntény, amit nem tud felderíteni a rendőrség

Popovici dr. íróasztalán minden fel volt fordítva, a fiókok kifordítva. Bizonyos aktákat kereshettek a gyilkosok. Az sem lehetetlen azonban, hogy

## Sikertelen kísérletek az Arad—Timisoara és Arad—Oradea közti vonatok menetidejének csökkentésére

Arad, március 3. A vasutigazgatóság tervbevette, hogy egyrészt Timisoara és Arad, másrészt Arad és Oradea között a vonatok sebességét a lehetősségig fokozza. Próbavonatok révén állapították meg ezt a sebességet. Ez a terv azonban, mint most értesülünk, egyelőre legalább nem valósítható meg. A timisoarai—aradi vonalon mindössze negyedórával tudják a menetidőt csökkenteni, ugyanis Arad közelében a Maros árterületén annak idején az ár elragadta a vasúti hidat és most azon a helyen hevenyészett fahidon bonyolódik le a forgalom. Ezen a hidon nem lehet nagyobb típusu mozdonyokat járatni, amint azt eredetileg gondolták. Arad és Oradea közt viszont más baj van. A vonal egy részén most kezdtek a sínkicserélést és nem tudni, hogy az új menetrendig — május 15-ig — meglesze a munka. Csak ennek befejezte után járhatnak ugyanis ezen a vonalon is nehezebb típusu mozdonyok. Ezzel szemben már március 15-ig be kell teljesíteni a vezérigazgatósághoz a végleges menetrend-tervezetet. Lehetséges,

de ebben a szándékukban megakadályozta őket a személyzet közbelépése. A nyomozó közegeknek hiányzanak tehát a támpontok ahhoz, hogy valamelyes irányban a vizsgálatot elindítsák. Kihallgatták és őrizetbe vették a ház személyzetét, a legutóbbi razzian letartóztatott külvárosi alakokat, de ezideig minden konkrét eredmény nélkül. A főváros lakossága a gyilkosság óta állandó izgalomban él. Az ijedősebbek álmatlan éjszakákat töltenek el, visszakövetelik az ostrom állapot kihirdetése alkalmával beszolgáltatott fegyvereket és tömegesen adnak be fegyverviselési kérvényeket. Az utóbbi hónapok során ez már a kilencedik olyan büntény, amelynek tetteseit nem sikerült felderíteni a fővárosi rendőrségnek. A 800 ezer lakosú főváros ugyszólván tehetetlenül áll az egyre nagyobb arányokat öltő bűnestekekkel szemben. A banditák modern eszközökkel és a csikagói alvilág bürokráciájával megcsúfoló előrelátással dolgoznak. Marinescu ezredes, rendőrprefektus, akivel a büntény helyszínén alkalmunk volt beszélgetni, lehangoztan panaszkodik.

A rendőrprefektus nyilatkozata

— Olyan ravaszsgal és körültekintéssel készítik elő rajtaütéseiket a banditák, hogy hihetetlenül nehéz nyomozni utánuk. A rendőrprefektus nem rendelkezik azzal a modern felszereléssel, amely komplikáltabb bűnesetek nyomozásához szükséges és amely általában megkönnyítené harcunkat az alvilággal. Nincs daktílozkópiai intézetünk, nincs a nyomozáshoz szükséges laboratóriumunk. Nem egyszer a véletlenre bízva kell a nyomozást levezetnünk, a rendőrség személynzetében meg van az odaadás és szorgalom, ez azonban nem mindig elég. Azonfelül a személyzet számszerűleg sem elegendő. Átlag minden száz fővárosi lakosra jut csupán egy rendőr és így az uccák éjjeli őrizete természetesen hiányos. Ezenfelül a rendőrség személyzetét különböző olyan adminisztratív munkákra is felhasználják, mint például idézők kézbesítése, etc. amelyek más hatóságok hatáskörébe tartoznának.

Popovici kormányparti képviselő meggyilkolását egyelőre homály fedi.

azonban, mondják a vasutigazgatóságnál, hogy a vonal elkészülte után — ha közben az új menetrend életbe is lép — időközben változtatják meg az illető vonatok sebességét, illetőleg menetrendjét.

### Der Blatist. Ezzel címmel hagyta el a

napokban a sajtót Horovitz József főként műve. A hatalmas, kétkötéses zenemű első része azok számára készült, akiknek semmi ismeretük nincs a zenei hang írásjeleink terén. Egy alaphangból kiindulva eredeti módon megmagyarázza a hangok távolsági viszonyát és ennek a könyvnek segítségével rövid idő alatt el lehet sajátítani a kotta-olvasást. A könyv második része magasabb kurzus előimádkozók, kántorok és énekesek számára. A zsidó liturgiához készített számos, eredeti kompozíció teszi az érdekeltek számára értékes a hatalmas művet. A bevezetés és a kísérő szöveg könnyű német nyelven van megírva, ami hozzáférhetővé teszi a könyvet az érdekeltek széles rétegeinek. A könyv ára kötetenként 25 lej és megrendelhető az Új Kelet könyvostályában.

## Áraink beszélnek!!!

(nézze meg kirakatainkat) Elsőrangú minőségű és márkájú cipőiről ismert

### HOFFMANN cipőárubáz,

Cluj, C. Reg. Ferdinand 19. Tel. 11.05.

A világpiacon 1934 év tavaszi cipőmodelljei

a legnagyobb választékban megérkeztek

Bécs, március 3. Másabb helyzetbe kerültek, mint az azok zsidóság varörvend Dollfusmének. Az első ppet meg, sőt te mentalitástól oly tartás, de azután jönnöm, hogy so örömiük, vagy le Mert tipikus zsidóság sorsa és örömiük.

Amikor az osztrák vezetője udvari tanácsos öröm fölért ére áregur jószágosar zét és ezeket mo

— Bizonyára a híres héber vöröm” a címe. Hberg nevű költő előt. Ebben a hogy egy orosz puja előtt egy összeszurkált ho

— Ez tehát a találó hasonlat, mezz hasonlóhat örömet is. Az tűz közé volt szgyőznek, jaj a zmus, ha a hitler döknek: mondan Győzött a harmad Dollfus.

— És önök bizemberben? — va?

— Egyelőre n mak bennünket. tünkre oly mély zó mondat: „léb” (Tizennyol Egyelőre relat partalanul és m zások nélkül já sunk után.

— Hogy mi l tenem, ki háthar

Beszéltem a zőbb pártállásu

## Egy é

A cionisták előharcosait tákban. Prof. H eum tudós nős csemegét n ban tett látoga nátus anyaköny vő fellapozott, a következő be

Szám: 266

Az újszűtő

A születés

Az apja u

Lakása: V

49.

— Látja — karöröm nélkül Fridrich Adler leghíresebb ve ta, hogy zsidó som akart em ide ennek az tagadásnak el

Csak annyit nem is szögye ler anyakönyv a zsidó muzeu már az apja kiosi korában.

Megkérdezt vannak'e a z eolatai a je vezetõmberet ató volt. A bécsi hitközs ososséggal és község élén j mann áll a

# Milyen jövő vár Ausztria zsidóságára



Bécs, március 3. Szánalmasabb, felemásabb helyzetben még nem láttam embereket, mint amilyenben most az osztrák zsidóság van. Ez a zsidóság szívából örvend Dollfuss és Stahremberg győzelmének. Az első pillanatokban kinosan lepett meg, sőt felháborított ez a zsidó mentalitástól oly idegen, reakciós magatartás, de aztán lassanként rá kellett jönnöm, hogy sok tekintetben igazolt az örömiük, vagy legalábbis belenyugvások.

Mert tipikusan zsidó sors az osztrák zsidóság sorsa és tipikusan zsidó öröm az örömiük.

Amikor az osztrák zsidóság egyik nagy nevé vezetője előtt (egyetemi tanár és udvari tanácsos) kifejezést adtam ezen öröm fölött érzett megütközésemnek, az öregúr jószágon a vállamra tette a kezét és ezeket mondotta:

### A zsidó öröm

— Bizonyára ismeri fiam maga is azt a híres héber verset, amelynek „Zsidó öröm” a címe. Ha jól tudom, egy Steinberg nevű költő írta vagy száz évvel ezelőtt. Ebben a versben arról van szó, hogy egy orosz városkában a gettó kapuja előtt egy kisgyermek borzalmasan összeszurkált holttestére akadnak. Ismer-

retlen a holttest és ismeretlen a gyilkos. A kisvárosban azonban csakhamar sugdosódní kezdenek, hogy a zsidók ölték meg a gyermeket és húsát előtt lévén, vétetté. A vérvád ostoba meséje egyre jobban terjed, nagyszáju agitátorok izgatják a népet és bosszúra tüzelik. A szitkozódás egyre erősebb lesz, kaszák, kapák és egyéb fegyverek kerülnek elő és már-már megindul a fekete fergeteg a gettó felé, hogy bosszút álljon a kiontott keresztény véreért.

— Ezalatt pedig a gettóban kinzó halálfélelem között várták a zsidók sorsuk beteljesülését. Egyszerre azonban — mi zaj? — egy jajveszékelt zsidó asszony fut a gettó keresztlé. Zokog és kezeit tördeli, mert a kis halottnak felismerte saját gyermekét. A hir villámgyorsan terjed a városkában a gettó falain kívül bosszusan veszik tudomásul a megáfohatatlan tény — nem igaz tehát a vérvád — fészere kerülnek ismét a kifestet kaszák s a többi gyilkos fegyverek, unott esend ül ismét a városkára. Csak a gettó háza hangosok. Az örömtől, a felszabadulás érzésétől. Nines már veszély, hiszen zsidó a halott. A költő is így fejezi be: „Örvendj népem, zsidó a halott.”

## Három tűz között

— Ez tehát a zsidó öröm — fejezte be találó hasonlatát informátorom — és ehhez hasonlíthatja az osztrák zsidóság örömét is. Az osztrák kormány három tűz közé volt szorítva. Ha a szocialisták győznek, jaj a zsidóknak: jön a bolsevizmus, ha a hitleristák győznek, jaj a zsidóknak: mondani is fölösleges, miért. Győzött a harmadik, a legkisebbik rossz: Dollfuss.

— És önök biznak Dollfussban és Stahrembergben? — kiáltottam fel csodálkozva? — Egyelőre nem bántanak, élni hagyják bennünket. És ismeri a mi galánt életünkre oly mélyen és szomorúan jellemző mondatát: „Cháje só heist auch gelebt” (Tízennyole órát élni, az is élet). Egyelőre relatív nyugalomunk van, zavartalanul és megaláztatások, bántalmazások nélkül járhatunk napi foglalkozásunk után.

— Hogy mi lesz holnap? Hát édes Istenem, ki láthat be a jövőbe?

### Zsidók és szocialisták

Beszéltem a bécsi zsidóság legkülönbözőbb pártállású vezető embereivel. Libe-

rálisokkal, ortodoxokkal, asszimilánsokkal, cionistákkal. (Neveket a fennálló viszonyok miatt érthető módon nem említhetek.) Valamennyinek kijelentései körül belül ugyanezt a hangulatot tükrözik vissza. Örülnek, hogy pillanatnyilag meg szabadultak a hitlerista és bolsevista veszélytől s a holnap gondja egyelőre nem győtri őket.

Az elmúlt napok véres eseményei is meglehetősen hidegen, érzéketlenül hagyták a zsidóság nagy és kispolgári részét. Jó, hogy már elmúltak. A bécsi zsidóság egyébként is már régóta hadilábon állott a szocialistákkal. A fojtogatón terhes adók miatt, amelyek sok zsidó egzisztenciát tettek tönkre. Zsidó, sőt cionista körökben, szinte kirihathatlanul meggyökeresedett a felfogás, hogy az osztrák szociáldemokrácia antiszemita tendenciákkal van telítve. A történelemre tartozik ma már annak felderítése vajjon tényeken, vagy csak könnyen félreérthető látszatokon nyugodott ez a felfogás. Az osztrák zsidóság ma mindenesetre nem sok részvétet érez a szociáldemokraták bukása fölött.

## Egy érdekes anyakönyvi bejegyzés

A cionisták ezenfelül az asszimiláció előharcosait látták a szociáldemokratákban. Prof. Bronner, a bécsi zsidó muzeum tudós igazgatója, mint különös eseményt mutatta nekem a muzeumban tett látogatásom során a bécsi rabbi nátus anyakönyvének egy vitrin alatt levő fellapozott oldalát. Ezen az oldalon a következő bejegyzés olvasható:

Szám: 2667.

Az újszülött neve: Friedrich Adler.

A születés napja: 1879. július 9.

Az apja neve: Dr. Viktor Adler.

Lakása: Wien, Lichtenstein-Strasse 49.

— Látja — mondja — nem minden karöröm nélkül prof. Bronner — ez a Friedrich Adler, az osztrák szocialisták leghíresebb vezetője, egész életében tagadta, hogy zsidó. Még zsidó származására sem akart emlékezni. Most kiállítottam ide ennek az opportunista közösségmegtagadásnak eleven cáfolatát.

Csak annyit jegyeztem meg, hogyha nem is szegyenpacként, de Friedrich Adler anyakönyvi bejegyzése mindenesetre a zsidó muzeumba való. Adlert ugyanis már az apja kereszteltette meg egészen kiesi korában.

### Kapcsolatok a kormánnyal

Megkérdeztem informátoraimat, hogy vannak-e a zsidóságnak közvetlen kapcsolatai a jelenlegi kormányrendszer vezetőibereihez. A válasz megnyugtató volt. A hivatalos zsidó politikát a bécsi hitközség csinálja igen nagy bölcsességgel és körültekintéssel. A hitközség élén jelenleg dr. Desider Friedmann áll, a cionizmus egyik régi elő-

Objektíven nézve tehát a dolgokat, pillanatnyilag csakugyan nem fenyegeti közvetlen veszedelem az osztrák zsidókat.

### A bizonytalan jövő

Hogy mit hoz a jövő, az már lényegesen komplikáltabb kérdés és nagyon függ attól, miként fog oldólni az a titkos harc, amely a kormányzó csoportok között a kulisszák mögött folyik. Ausztriában jelenleg diktatura van, de a kiesi ország — tu fejis Austria — három diktátort is mondhat magának.

Ma még, legalább külszínre, megférnek ezek a diktátorok egymás mellett s a bécsi uccák hirdető oszlopain egy új szentháromság kultusza virul. „Diese sind deine Beschützer” rikkoltják a plakátok, amelyekről Dollfuss, Fey és Stahremberg hármass születtje mosolyog a járőkelőkre biztaton, vagy fenyegetőn. Kinek hogyan.

A diktatura természetéből következő azonban, hogy kizárólagosságra törekszik. Három diktátor, pláne egy ilyen kis országban, nehezen fér meg egymás mellett. A féltékenykedés jelei már elleplezhetetlenül mutatkoznak is. Ma még apró incidensekben, formai kisiklásokban, alvezérek esetepáteiben üti fel fejét, de holnap komoly és véres versengésben robbanhat ki.

Lehet, hogy tévedek — és bár tévednék — előttem azonban az osztrák események alakulása a következő konturrokban bontakozik ki:

A kisebb ellenállás irányában Mit nyújthatnak ezek a versengő csoportok tömegeiknek? Mivel leltáthatják tul egymást az ígéretekben? És egyáltalán mit nyújthat a népek az osztrák diktatura?

A gazdasági viszonyok megjavítását a legkevésbé.

A szociális igazságtalanságok kiküszöbölését — nem is akarja.

Az egyetlen, amit programjából azonnal és kézzelfoghatóan megvalósíthat, — az antiszemizmus. A németországi események beszédes példái voltak annak, hogy az ilyen diktatúrák — mint a konjunkturális politikai erők általában — a legkisebb ellenállás irányában haladnak. Európa mai politikai frontján pedig a legkisebb ellenállás iránya: a zsidóság. A zsidóság az, amelyet a világ mai erkölcsi mentalitása mellett a legkisebb rizikóval lehet áldozatul dobni a tömegek éhségének és szadizmusra nevelt szenvedélyének. A zsidóságot lehet legkönnyebben ütni, mert nem üt vissza. Nem tud szegény.

Attól tartok, hogy Ausztriában az egymással versengő erők és csoportok, amelyek valamennyien naturálva vannak antiszemizmusmal, a zsidókérdésben fogják tullicitálni egymást. Ennek a tendenciának előjelei már mutatkoznak is. A régi keresztényszocialisták, akik a jelenlegi kormányösszetételben háttérbeszorítva érzik magukat, már kezdik hangoztatni, hogy a kormány elárulta az antiszemita programot és sokkal radikálisabb tempót követelnek a zsidókérdés keresztényszocialista szellemben való megoldásában.

A tehetetlenségi törvény ereje fogja hajtani ezeket a hatalomért versengő csoportokat és társdiktátorokat, hogy a zsidó kérdésben előbbutóbb egy élesebb kurzust vezessenek be.

### A külföld szava

Hacsak közbe nem lép egy faktor, amelynek az ausztriai események alakulásában döntő szava van. Ez a faktor a külföld: Itália, Franciaország és a Vatikán. Ezek a faktorok a jelek szerint nem szívesen látnának egy kirajezott antiszemita részimtet Ausztriában. A humanista szempontoktól eltekintve, azért sem, mert az austro-Hitlerizmus egy új zsidó emigráns áradatot zudítana Európára, főleg Olasz és Franciaországra, ami nem kívánatos. Nem, a zsidó bevándorlás sehol sem kívánatos.

Ezért lehet remény rá, hogy előbbi jóslatom mégsem teljesedik be s az osztrák zsidóság belátható időn át még is megmaradhat mai relatív nyugalmi állapotában.

Marton Ernő

## Bűnrészesség miatt vádat emelnek Stavisky özvegye ellen

Újabb Stavisky-féle csekk-könyvek kerültek hatósági kézre

Párizs, március 3. A parlamenti vizsgálóbizottság ülést tartott, amelyen a Stavisky-ügyben eddig beérkezett jelentések egy részét ismertették. Az estilapok közlései szerint Stavisky megkerült csekkfüzetét özvegye rejtette. Mivel a hatóságoknak tudomására jutott az is, hogy az asszony távozni készül Párizsból, kihallgatásra idézték be, letartóztatták s bűnrészesség miatt vádat emelnek ellene. A vizsgálóbíró estig 1200 csekkszelvényt átvizsgált. Ezekről nyomban hiteles másolatok és fényképek is készültek. A csekkek ellenléte elfogadónak névsorát közelebből közzé fogják tenni. Megállapítást nyert az is, hogy több csekklap ellenőrzési szelvénye hiányzik.

A Stavisky-ügy nyomozása során új házkutatást tartottak a Volonté kiadóhivatalában s ezuttal újabb Stavisky-csekk-könyvek kerültek hatósági kézre. Bécsi jelentés szerint Rita Georg színező, akit a Stavisky-ügyben Párizsban megvádoltak, elutazott a francia fővárosba, hogy személyesen megcáfolja a vele kapcsolatos híreszteléseket. Párizsi jelentés szerint Chiappe volt párizsi rendőrfőnök még a francia Ríverán tartózkodik. Idézet eddig nem kapott a Párizsba utazásra és kihallgatásra jelentkezésre. Ennek ellenére tarta magát a hír, hogy Chiappet Párizsba rendelték s hogy inkognitóban máris Párizsban van.



# A RHODINE

a spanyolnátha és a torokfájás ellenszere

anélkül, hogy a szervezetet gyöngítené, anélkül, hogy zavarokat okozna

Az emberek ezrei kerülnek a spanyolnátha elleni szereket, mert attól félnek, hogy a szívet, a gyomrot, vagy a vesét támadják meg. A Rhodine, a hárneves „Usines du Rhône” készítménye, annak köszönheti nagy népszerűségét, hogy az orvosok egyhangúlag megállapították, hogy e szer a szervezetbe hatolva kizárólag gyógyhatást idéz elő. Rhodine teljesen iszelen, azonnal feloldva vízben és hatása azonnal jelentkezik.

Rhodine kapható az ország összes gyógyszer-tárolóban és drogeriában.

Egy 20 tablettát tartalmazó alumínium tubus ára csak ..... Lei 26.—

Egy 4 tablettát tartalmazó alumínium elui ára ..... Lei 8.50

ebben a szándékuk...  
ők a személy...  
nyomozó közegek...  
át a támpontok ah...  
és irányban a víz...  
Kihallgatták és ör...  
személyzetét, a leg...  
rtóztatott külvárosi...  
minden konkrét...  
A főváros lakossága...  
llandó izgalomban...  
álmatlan éjszakákat...  
követelik az ostrom...  
alkalmával beszol...  
et és tömegesen ad...  
selési kérvényeket...  
során ez már a ki...  
tény, amelynek tet...  
felderíteni a fővá...  
A 800 ezer lakosu...  
tehetetlenül áll az...  
nyokat öltö büness...  
banditák modern...  
esikágói alvilág bü...  
előrelátással dolgoz...  
redes, rendőrprefek...  
ny helyszínén alkaj...  
tni, lehangoltan pa...

örprefektus nyilat

aggal és körültekin...  
rajtaütéseiket a ban...  
lenül nehéz nyo...  
rendőrprefektura...  
zzal a modern fel...  
komplikáltabb büir...  
hoz szükséges és...  
egkönnyitendő har...  
al. Nines daktilosz...  
nines, a nyomozás...  
pratóriumunk. Nem...  
bizva kell a nyo...  
k, a rendőrség sze...  
an az odadás és...  
ban nem mindig...  
személyzet számsz...  
Átlag minden négy...  
ra jut csupán egy...  
uccak éjjeli őrzete...  
ányos. Ezenfelül a...  
lyzetét különböző...  
ny munkára is fel...  
például idézők ki...  
melyek más hatás...  
toznának.

nympárti képviselő...  
relőre homály fűdi.

ad—Timi...  
vonatok...  
lésére

a vasutigazgatóság...  
készkülte után — ha...  
rend életbe is lép —...  
atják meg az illető...  
illetőleg menetrend...

cimmel hagyta el a...  
Horovitz József fő...  
almas, kétkötéses ze...  
ok számára készült...  
eretik nincs a zenei...  
tén. Egy alaphangból...  
odon megmagyarázza...  
viszonyát és ennek a...  
el rövid idő alatt el...  
tta-olvasást. A könyv...  
sabb kurzus előimád...  
énekesek számára. A...  
észített számos, ere...  
zi az érdekelték szá...  
almas művet. A be...  
sabb kurzus előimád...  
énekesek számára. A...  
észített számos, ere...  
zi az érdekelték szá...  
almas művet. A be...

rkáju cipőiről

delijei

## SPORT

# Még a világbajnokság előtt dönt a szövetség a jövő évi futballbajnoki rendszerről

12-12 csapatból álló országos első- és másodosztályú ligát állítanak fel. A II. liga külön csoportokban fog a bajnokságért küzdeni

Bucuresti, március 3. Mint ismeretes, a Nemzeti Bajnokság befejezése után, a mostani két divíziós rendszertől el fog tekinteni a futballszövetség, és áttér a sokkal egyszerűbb és igazságosabb ligarendszerre. Eszerint ősszel már nem 16 csapat fog két nyolcas csoportban küzdeni az országos bajnokságért, hanem kiválasztanak egy 12-ös mezőnyt, mely Románia legjobb 12 csapatából fog állni és amely az ugynevezett első osztályt, az első ligát fogja alkotni.

Ez a kiválasztás természetesen óriási nehézségeket fog okozni, mert egyes csapatoktól eltekintve, a középegységek játékeréje olyan egyforma, hogy alig lehet közöttük igazságos megkülönböztetést tenni.

A bajnoki mezőny 12-ös számu és egy csoportba való tömörítése már régi kívánsága a nagyobb egyesületeknek.

A jelenlegi küzdelmek nemelég érdekesekek, hiszen előfordulhatott, hogy a Ripensia, vagy a NAC egyszer sem találkoznak a két fordulóban, ami által jelentékeny anyagi haszontól is elesnek, de az országos bajnok nem is kell velük megmérkőznie, ha a sorsolás úgy hozza magával és anélkül, hogy bebizonyíthatnák, hogy ők jobbak az országos bajnoknál, meg kell elégedjenek a sötét és igen kétes csoporthelyezésükkel.

Azonban az új rendszer bevezetésének ezek csak a kisebb gondjai. Sokkal nagyobb probléma lesz az ugynevezett má-

sodik osztály megalkotása, amelyben eddigi elgondolások szerint szintén 12 csapatot akarnak csoportosítani. A mezőny összeállítása különösebb nehézségeket nem okozhat, hiszen a kétes csoportos divízióból és a ligabajnokokból elég számú egyesület fog rendelkezésre állni a második osztályhoz.

A problémát az okozza, hogy a második osztály 12 csapata milyen rendszer alapján mérkőztek egymással a bajnokságért. Arra gondolnak, hogy az ország területét különböző kerületekre fogják osztani. Így csinálnak nyugatromániai kerületet, déli kerületet, északit, stb.

Egyelőre arról is nagy viták folynak, hogy milyen alapon eszerélődjenek ki az I.-II. osztály utolsó és első két helyezettjei.

Ezek az azok az elgondolások, amelyeknek az alapján Románia jövő évi bajnoki rendszerét meg akarják reformálni. Nagy kérdés azonban, hogy mindez olyan könnyen fog-e menni. Annyi azonban bizonyos, hogy még a világbajnokság megkezdése előtt újabb Szövetségi Tanácsot (Consiliul Federal) hívnak össze, amely már valamilyen formában határozni fog a reformtervekről. Addigra konkrét formában fognak minden pontot kidolgozni és ha az idő még fogja engedni, a terv már olyan előrehaladott állapotban lesz, hogy a Szövetségi Tanács legfeljebb csak határozni fog a még vitás kérdéseken.

## Ma a Schenker-kupa döntői

Cluj, március 3. (Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt vasárnapi Schenker-kupa vívóversenyből a döntőbe — mint ismeretes — négy egyesület került: Haggibbor, Universitatea, KAC és NSE. Az idő előrehaladására való tekintettel a négy egyesület vezetői abban állapodtak meg, hogy az egyedül vidéki NSE mérkőzéseit vivja le, míg a három cluji csapat asszisztálásra halasztják.

Ma délelőtt 11 órai kezdettel a katólikus gimnázium tornatermében folytatják a döntő mérkőzéseket, amikor is a Haggibbor—KAC vívma, míg délután 3 órai kezdettel a Haggibbor—Universitatea, és Universitatea—KAC mérkőzésekre kerül sor.

A mérkőzések mai állása szerint a Haggibbornak van esélye a kupa megnyerésére, mert pontvesztés nélkül áll a döntőben, azonban Mózes Jenő állapotában még nem állt be olyan javulás, amely részvételét biztosítaná és így nem biztos, hogy a Haggibbor standard csapatát állíthatja ki jónévi ellenfeleivel szemben. Mindazonáltal komoly szava van a kupáért folyó versenyben.

## Ma délután 3 órakor Romania KAC barátságos mérkőzés a városi sporttelepen

Cluj, március 3. (Az Uj Kelet tud.) Amíg a vidéki városokban már két héttel ezelőtt voltak labdarugó mérkőzések, addig Clujon a pálya használhatatlansága miatt csak ma kezdődhet meg a labdarugó szezon. Nem lehet ugyan tudni, milyen állapotban van a pálya, azonban a hét végén intenzíven dolgoztak a terep rendezésén, amely remélhetőleg meg fog felelni a várakozásnak.

Eredetileg arról volt szó, hogy az U játszik a Romania ellen training-meccset, azonban minthogy Sepi és Ploesteanu, kik a bucuresti CFR-rel turáznak még nem érkeztek haza, nem sok értelme látszott az U játékosának és így a Romania a KAC-ot választotta edzőtársának. Mindkét csapatban egyébként új játékosok is szerepelnek, am; különös érdekességet szerez a szezon első labdarugó mérkőzésének, mely délután 3 órakor kezdődik.

## Sporthírek

A Venus levélben kereste meg az Universitatea vezetőjét, hogy a Clujra kisorsolt Venus—U mérkőzést jásztssa le — megfelelő kárpótlás ellenében — Bucurestiben. Az egyetemiek még nem választottak az ajánlatra. Remélhetőleg jelentéktelen anyagi előnyért nem fosztják meg cluji híveiket attól az alkalomtól, hogy az U mérkőzéseit látogathassák. Annál is inkább, mert az U—Makabi mérkőzéstől már elestek...

A Romania B—Bulgária mérkőzés elhalasztása ügyében interveniált a román szövetség. A mérkőzés Szófiában lenne. Egyébként úgy értesülünk, hogy angol tréner szerződötték a román válogatott edzésére.

Olaszország B—Ausztria B válogatott mérkőzés lesz március 25-én Bécsben. Ezen a napon Ausztria első garnitúrája Genfben játszik Sváje válogatottja ellen.

A TAC Tel-Avivban 1:0 (0:0) arányban győzött a Hapoel ellen.

Március 4-én, vasárnap kellett volna kezdődnie a jugoszláv országos bajnoki mérkőzéseknek. A tegnapi igazgatósági ülés a már általunk ismerttetett bonyodalmak miatt elhalasztotta a bajnoki rajtot és április elsejére rendkívüli közgyűlést hívott egybe.

Közel háromszáz futballbíró tőröl a szövetség. A bucuresti szövetségi központban közel hétszáz futballbíró tartanak nyilván, akik közül alig négyszáz aktív bíró. A szövetség most kiválogatja azokat, akik eddigi működésük alapján megfelelnek hivatásuknak, míg a többit — közel háromszázat — törlik a szövetség nyilvántartásából, akiknek minősítése ezzel megszűnik.

Profi jéghekkli ligát akarnak létrehozni. Londonból jelentik: Frank Patrick, a kanadai jéghekkli szövetség ügyvezető igazgatója a közel jövőben Európába fog érkezni. Sportlapok információi szerint Patricknek az a terve, hogy profi jéghekkli-ligát hozzon létre. A bajnoki döntők után a bajnokok az amerikai csapatokkal küzdenének a profi világbajnokságért.



La Reine des Crèmes

az eddig ismert szépítőszerek között a legsikerültebb. A korral járó ráncokat megelőzi és eltüntet.

La reine des crèmes

PARIS

A hódolók bámulata követi a szép nőt!

## KÖZGAZDASÁG

### Tőzsde

Irányzat Clujon szilárd.  
Cluj. Buza 395—400, ótengeri 195, új tengeri 180, zab 220—275, árpa 190, sör-árpa 280, lucerna 28—30, lóhere 28—30.  
Timisoara. Buza 340—345, új tengeri 145, ótengeri 200, zab 200, árpa 180, tök mag 725.  
Galati. Buza 390—395, árpa 140—145, zab 170—175, rozs 210, új tengeri 113, ótengeri 295—210.

### Közföldi gabonátőzsdék

Csiággó. Buza máj. 86.25—86.37, jul. 85.25—85.37, szept. 86.25—86.25, tengeri máj. 50.50, jul. 52.37, szept. 54.37, zab máj. 34.50, jul. 34.12, szept. 33.50, rozs máj. 59.25, jul. 60.37, szept. 61.50.  
Winnipeg. Buza május 67.75, jul. 64, árpa május 41.62, jul. 42.50.  
Liverpool. Buza márc. 4.01 egynegyed, máj. 4.03 és fél, július 4.05 és fél, okt. 4.07 egynegyed, tengeri febr. 8.04 és fél, márc. 8.00, április 6.09.

### Pénzpiac

Bucuresti tőzsde Zürich 52.35—52.68, Berlin 39.65—40.65, Newyork 100—107, London 508—518, Párizs 6.58—6.59, Milánó 8.70—8.82, Prága 4.10—4.13, Wien 22.75—23.25, Amst. 67.35—67.85, Brüsszel 23.35—23.50, Belgrád 2.25—2.50, Varsó 18.70—19.50, Madrid 13.70—14.20 Budapest 29.24, Stockholm 28.  
Zürichi tőzsde. Bucuresti 308, Amst. 208.27 és fél, London 15.76, Milánó 26.60 Belgrád 700, Wien 73.30, Berlin 12.2.65 Newyork 310 egynegyed, Párizs 20.38, Prága 12.84 és fél, Varsó 58.32 és fél.

Uj ötszillingseseket bocsátanak ki Ausztriában. Bécsből jelentik: Közlebről megkezdik az ötszillingses bankjegyek fokozatos lassu kivonását a forgalomból s helyükbe ezüst ötszillingseseket fognak forgalomba helyezni. Előfordásra talált a terv is, hogy a jelenleg forgalomban levő egy és egyfél szillings ezüstpénzeket kivonják s két éven belül fokozatosan más törvényes ércpénzzel helyettesítsék.

Spanyol cégek érdeklődése Románia felé. A cluji kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a Ministerul Industriei si Comertului, Directiunea Comertului, Serviciul Publicitatilor si Informatiilor Economice. Bucuresti III, Calea Victoriei No. 133, címnel be lehet szerezni referenciákat olyan spanyol cégek felől, akik román termékeket importálnak.

Hétfőn határoznak a kereskedelmi és iparügyi minisztériumban az új kontingentálási rezsimről. Megírta az Uj Kelet, hogy Teodorescu kereskedelmi és iparügyi miniszter nem tette magáévá Sassu jelenlegi földművelésügyi miniszter kontingentálási törvény módosítását. Teodorescu mérnök teljesen le akarja egyszerűsíteni a kontingentálási apparátust és a lehető legkönnyebbé akarja tenni az export-importot. Az új kontingentálási rezsim véglegesítéséért hétfőn estére a miniszter megbeszélést hívott össze a kereskedelmi minisztériumban. A megbeszélésen Assan alminiszter, Georgescu főtitkár, Popescu iparügyi igazgató, Dumitrescu, a Banca Nationala kormányzója, mint kereskedelemügyi igazgató, továbbá az iparosok szövetségének, a kereskedelmi és agrárkamarak szövetségének és a Sfatul Negustoresc egy-egy delegátusa fognak résztvenni.

A jasi kereskedelmi és iparkamara kiállítása. A cluji kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a jasi kereskedelmi és iparkamara 1934 március 21. és április 1. között rendez egy olcsó kiállító vásárt. Szükséges felvilágosítások a kamara 2. számú szobájában kaphatók.

Uj német-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások. Belgrádból jelentik: Március közepé táján új kereskedelmi tárgyalások fognak megindulni Németország és Jugoszlávia között. Belgrádi jólinformált körökben elterjedt hírek szerint bizonyos, hogy a németek ezuttal nagy kedvezményeket fognak biztosítani a jugoszláviai mezőgazdasági termények németországi értékesítése terén.

Ajánlunk  
 ין גפן כשר של פסח למחרת  
 Asztali és speciális ó és uj  
**FAJBOROKAT.**  
 valamint szilvórium, gyümölcspálinkákat 50 literen felüli mennyiségben szállítunk pontos és olcsó napi árban, hordót saját árban számítunk.  
**Feiger Testvérek Simleul-Silvaniei**  
 אחים פיגער סימלעוול



a legjobb védő fertőző betegségek ellen

## Fantakad

Milyen erők Egy titokz

Cluj, március 3. Néhány nappal ezelőtt a cluji mezőny akadémia fiatal tagjai a tőzsde feltevése, hogy Cluj az akadémia fiatal tagjai pénz elköltött és egy tanulmányainak fenn az évben Cluj hónapokban Cluj nyelmu életmódot mozgás első stádium volt az a vélemény embert végeredményei vitték haláiba.

Másnap Clujon kán, anélkül, hogy tozói közül öngyilkos volt volna. Halál nagybátyja, minagatósági tisztviselő rínt igyekeztek embert, de a halált az hajtogatta, h szeritük végzetes t áruhat el.

Négy...  
 A családtagok ban nem tudtak rean Constantin kívül zavarosan y alatt a fiatalemb

négy...  
 mig végre a m...  
 tetten sikerült. M...  
 tagadta a felvilág...  
 miért akar m...  
 Az első alkalom...  
 családja, hogy ne...  
 inkább öngyilkos...  
 ember azajl bizo...  
 tenkezőjét, hogy...  
 eredménnyel lev...  
 két ízben vett l...  
 mosással mind...  
 Családja éppen...  
 vette körül a m...  
 ideges fiatal...  
 szavakból, hom...  
 tett arra követk...  
 belülről a kitün...  
 fiatalembert.

Ezek a célzá...  
 erősebbekké, an...  
 kossága végre...  
 akadtak diáko...  
 akik a grászol...  
 nyos dolgokat...  
 Cristorean

egy szervez...  
 bizonyos fel...  
 Cristorean el...  
 Ennek értelme...  
 utaznia, hogy...  
 Cristorean má...  
 a szervezetne...  
 ugyszólván ser...  
 a feladatot má...  
 lett volna elv...  
 lyességére jell...  
 ugy menekült...  
 rém elől. A fia...  
 felbörtle az a...  
 elvégzendő fel...

A családta...  
 hogy ez elől...  
 ember a halál...  
 meghosszabb...  
 annak elvégz...  
 unta'an kitoit...  
 Legtöbb...  
 volna vála...  
 hajlandó...  
 lenni, hogy

# Fantasztikus rejtély egy mezőgazdasági akadémiai diák öngyilkossága mögött

Milyen erők készítették öngyilkosságra Constantin Cristorean másodéves gazdaszt? Egy titokzatos szervezet kényszere elől menekült állítólag az egyetemi hallgató

Cluj, március 3. (Az Uj Kelet tud.)  
Néhány nappal ezelőtt öngyilkosság történt a cluj-i mezőgazdasági akadémiánál, mely felett az első napokban a hatóságok napirendre tértek. Az volt a feltevés, hogy Cristorean Constantin, az akadémia fiatal másodéves diákja könnyelmű társaságba keveredett, sok pénzt elköltött és emiatt követett el öngyilkosságot. Hozzátartozói támogatták tanulmányainak folytatásában, de ebben az évben Cristorean a vizsgadíjakra szánt összeget elköltötte. Az utolsó hónapokban Cristorean nagyon könnyelmű életmódot folytató és a nyomozás első stádiumában kézenfekvő volt az a vélemény, hogy a fiatal embert végeredményben könnyelműségei vitték halálba.

Külső erők...

Másnap Cristorean meghalt a klinikán, anélkül, hogy bárkivel is hozzátartozói közül öngyilkosságának okát közölte volna. Halálos ágyán fivére és nagybátyja, mindketten pénzügyigazgatósági tisztviselők, a lehetőség szerint igyekeztek kiváltani a fiatal embert, de a haldokló állhatatosan csak azt hajtogatta, hogy külső erők kényszerítik végzetes tetteire, amelyeket nem árulhat el.

Négy rejtélyes öngyilkossági kísérlet

A családtagok ebben a magyarázatban nem tudtak megnyugodni. Cristorean Constantin már hosszú ideje rendkívül zavarosan viselkedett. Egy fél év alatt a fiatal ember

négy alkalommal öngyilkosságot kísérelt meg.

Cluj, március 3. Izzalmas órákat élt át a clujmegyei Mociu község csütörtökönként péntekre virradó éjjel. Ismeretlen tettesek követték a falu utcáin, akik kövekkel több zsidó lakos ablakait beverték és ugyancsak kövekkel betörték a mociu zsidó templom ablakait is. A megkárosított lakosok feljelentést tettek a csendőrségben, amely bevezette a vizsgálatot. Megállapították, hogy az ismeretlen tüntetők a legjelentősebb kárt a zsidó templom és Lich-

se, vagy pedig az öngyilkosságot választja.

Február 28-án, mielőtt ezt a választ megadhatta volna, Cristorean leugrott az akadémia épületéről és meghalt.

A rendőri nyomozás

Ez a megdöbbentő rejtélyességű eset érthető izgalomban tartja a rendőrséget, mely széleskörű nyomozást kezdett annak megállapítására, hogy milyen szervezet kényszerítette öngyilkosságba Cristorean. Ki volt az, aki a fiatal embert a tett elkövetésére minduntalan unszolta és végeredményben okozója volt Cristorean halálának. A rendőrség a romantikusnak s szinte hihetlennek hangzó elbeszélésekből kiindulva Cristorean közvetlen baráti köréből próbált bizonyítékokat szerezni.

Pénteken délután Matei Cosma rendőrfelügyelő és Draghiciu Aurél, a bünyűügyi osztály igazgatója két mezőgazdasági akadémiai diákot hallgatott ki, akik azonban kevés új adattal szolgáltattak a rendőrségnek. A két diák is azt a vallomást tette, hogy Cristo-

rean egy törvényen kívüli szervezet felelősségétől félt és annak parancsára kellett volna március 15-én Iasi-ban olyan tettet elkövetni, amelyről való féltelmében inkább a halálba menekült.

Iasi-ba vezetnek a szálak

A két diák vallomásából egyelőre nyilvánosságra semmi nem került. Két ségtelen azonban az, hogy a nyomozás szálai Iasi-ba vezetnek, ahol a fenti időpontban Cristoreanunk meg kellett volna jelennie. Eppen ezért a rendőrség rádiogramban kérte a iasi rendőrséget, hogy bizonyos házakat felkeresse, hogy bizonyos házak kutatásokat végezzen. A iasi műveletek alighanem letartóztatásokra is vezethetnek.

Az öngyilkos diákok délután félnegy órákor temették. A hozzátartozók ki-vül az akadémia második évének diákjai jelentek meg a szertartáson, akik maguk vitték ki a koporsót a kápolnából a gyászkozsíhoz.

A rendőrség szombaton is különböző kihallgatásokat folytatott a rejtélyes öngyilkosság igazi okainak megállapítására.

## Ma vasárnap a ROYAL Mozgóban Szezon Kairóban

Operettvilágláger, Renata Müller, Willy Fritsch. Ez a film vasárnap d. e. 11 órákor is fut matiné keretében.

## Antiszemita agitátorok felbujítására beverték Mocion a zsidó templom és több zsidó lakás ablakait

Cluj, március 3. Izzalmas órákat élt át a clujmegyei Mociu község csütörtökönként péntekre virradó éjjel. Ismeretlen tettesek követték a falu utcáin, akik kövekkel több zsidó lakos ablakait beverték és ugyancsak kövekkel betörték a mociu zsidó templom ablakait is. A megkárosított lakosok feljelentést tettek a csendőrségben, amely bevezette a vizsgálatot. Megállapították, hogy az ismeretlen tüntetők a legjelentősebb kárt a zsidó templom és Lich-

stein Mór mociu-i lakos házában okozták, ahol az összes ablakokat betörték.

A csendőrség megállapította a nyomozás során, hogy nemcsak Mocion, hanem Cluj megye több községében is a purimünnepet megelőző napokban agitátorok férkőztek be a falusi lakosság közé, akik izzgó beszédeket tartottak. A csendőrség egész Cluj megyére kiterjesztette a nyomozást, amely széleskörben folyik a tettesek kérékerítésére.

## Viz alá került Barlad városa

Sokezer embert tett hajléktalanná az árvíz. Iskolákban és szállodákban helyezték el a menekülteket

Bucuresti, március 3. A tavaszi időjárás beállta magával hozta a szokásos árvizeket is, amelyek évről-évre megismétlődnek, anélkül, hogy az áradó vizek megrendszabályozásával elejét vették ennek a veszedelemnek. Bucuresti jelentés szerint a Bârlad folyó vize péntekről szombatira virradó éjszaka elhagyta medrét és elöntötte Bârlad város alacsonyabbon fekvő részeit. A helyi hatóságok azonnal intézkedtek abban az irányban, hogy a víz által elöntött városrészek lakosságát kilakoltassák. A tűzoltóságot és az egész helyőrséget mozgósították és a katonák térdig erő vízben dolgoztak egész éjszaka a házak kiürítésén és az árvízkarosultak ingóságainak megmentésén.

A vízzel borított városrész megmentő látványt nyújt. Riadtarcu gyermekek keresik a mentést végző katonák között szüleiket, megrémült anyák kutatnak gyermekeik után. Az utcákon, amelyeket elborított a víz, bárkákkal közlekednek. A kilakoltatott családokat szállodákban s iskolákban helyezték el. Ezek a helyiségek tulszufsultságokkal, az emberek tancsáltságával, a felhalmozott csomagokkal, batyukkal és kofferrel, ostromolt városból menekülők menhelyének képét nyújtják. A hatóságok attól tartanak, hogy a kilakoltat-

tak között járvány fogja fejlődni a fejt.

Mint hogy a Bârlad vize egyre nő, az árvíz által eddig nem érintett városrészek lakossága is állandó izgalomban él. A helyőrség parancsnoka, látva, hogy nem tud szembeállni a veszedelemmel, a galaci hármas társaszerződést kért segítségért. Ennek az ezrednek néhány százada ma Bârladba érkezik, bár kákkal és a szükséges mentőeszközökkel felszerelve. A városban felgyülemlett víz lefolyását a bârladi-jasi és a bârlad-galati vasutvonalak töltése akadályozza. Az egész várost víz veszi körül. A szakértők becslése szerint a Bârlad vize több mint két méterrel nőtt meg. Ugyanez a helyzet mindenütt a folyó mentén. Sârbi falu csaknem teljesen víz alá került. A víz egészen a község háza épületéig hatolt el. A Bârlad mentén az összes hidakat jégtömbök borítják. A hidakat robbantással igyekeznek most szabaddá tenni a hatóságok.

A Bârlad és a Racova vizeinek áradása Vaslui megyében is nagy károkat okozott. Gura Munteni, Lipăvăt, Bacău, Ani községek és a Bulboacă erdő víz alá kerültek. A kiáradt víz két kilométeres szélességben hűmpölyög előre. A megye műszaki osztályának személy-

### Egy megbízható hashajtó szernek jelentőségét elismeri mindenki,

aki emésztési zavarokra hajlamos, vagy gyakran ismétlődő székrekedésben szenved. A legfőbb ismert hashajtószernek hátránya, hogy rövidebb, vagy hosszabb használat után a szervezet megszokja, miáltal értékét veszíti. Egész másképpen van ez a

**Prof. dr. Páter-féle Hashajtó-tea** használatánál. Ezen tea csakis nővényi alkotórészeket tartalmaz és összetételében egyszerűen felülmulthatatlan!

Hatása több napig tartó, egyenletes és teljesen fájdalommentes. Már rövid használat után az emésztést megjavítja és a gyomor és bélműködést rendezi. Csakis eredeti Prof. dr. Páter-féle hashajtót kérjen és fogadjon el. — Kapható Minden gyógyszerárban és drogériában. Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljanak lerakatunkhoz: „CSILLAG” gyógyszerár Brassó, Hosszu ucca 5. szám.

zete robbantásokkal igyekeznek a hidakat megszabadítani a jégtömböktől. Vaslui városának külső részei ugyancsak víz alá kerültek. A fenyegetett názkából családok ellátásáról a primária gondoskodik.

Husi jelentés szerint Falciu megyét is árvizek fenyegetik. A Prut vize elhagyta medrét és a Scoposeni, Sarageni és Cotul Mori falvak közötti síkságot elöntötte. A három falu víz alatt van. A lakosságot a hatóságok biztonságba helyezték. Dranceni városkát ugyancsak az árvíz veszedelme fenyegeti.

Cluj, március 3. Miután meglehetősen bő havazások voltak még alig néhány héttel ezelőtt, az erdélyi megyéket is fenyegeti az árvíz. Dejről érkező jelentés szerint a Szamos vize növekedőben van. Ugyancsak áradással fenyeget az Aranyos is. A Turda—Abrud vonalon Cloșca és Bran állomások között az Aranyos áradása következtében a vasúti forgalom megszakadt. Az utolsó vonat tegnap reggel hat órákor haladt át a hidon.

### Irodalmi törvényszék

Cluj, március 3. Lion Feuchtwanger mélyenszántó és a zsidóság történelmi perspektívájában mozgó regénye, a Zsidó háború hétfőn este kerül az irodalmi törvényszék tárgyalása alá. A vita iránt, amelynek során a vád és védelem, valamint a tanúk részéről a legkülönbözőbb társadalmi rétegek és ideológiai irányzatok képviselői fogják álláspontjaikat kifejteni, hatalmas érdeklődés nyilvánul meg. Krenner dr., a széleslátókörű publicista szakavatott keze irányítja a zsüri tárgyalásait. dr. Marton Ernő képviseli a vádat, míg a védelmet dr. Pollák Sándor és Kómi- ves Nagy Lajos látják el. Tanuak a zsidó vallási és nemzeti irányzatoknak több reprezentánsa iratkozott fel a kérdés megvilágítására. Az irodalmi törvényszék az unitárius kollégium disztermében ül hétfőn este kilenc órákor össze. A terem befogadóképességére való tekintettel a helyek meg lesznek számozva. Az érdeklődők vagy telefonon 505. szám alatt), vagy pedig a Schwartz I. Utóda Reg. Maria uccai egnél folalhatnak le helyeket maguknak. Meghívók nem küldettek szét.

Kuncz Aladár: A fekete kolostor. Az utolsó évek egyik legnagyobb szenzációja. A tüneményes sikert arató regény könyvpiaci diszkidásban, hófehér papíron diszes vászonkötésben. 550 old., az Athenaeum kiadásában 90 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepagenál Cluj. Kérjen Athenaeum jegyzéket.

### Budapest szenzációja

**Fränkel** (legnagyobb és legmodernebb) orth. kóser étterme.

Károly király ut 3/a. Dohány ucca sarok, Telefon: 37-2-57.

beli nők  
t az epi-  
szerének  
eine des  
krémek  
arcbőr  
eleme és  
zetételé-  
tte nim-  
próbál-  
krémet.

emes

not!

a kereskedelm  
umban az új kon-  
Megirta az Uj  
kereskedelmi és  
m tette magáévá  
velésügyi minisz-  
vényminőségét.  
ajesen le akarja  
ingentálási appa-  
könnyebbé akarja  
ot. Az új kontin-  
legesítéséért hét-  
megbeszélést hi-  
lmi minisztérium  
ssan alminiszter.  
Popescu iparügyi  
a Banca Natio-  
nt kereskedelem-  
az iparosok szö-  
kedelmi és agrár-  
nek és a Sfatul  
elegátusa fognak

és iparkamara  
skedelmi és ipar-  
tudomására hoz-  
skedelmi és ipar-  
21. és április 1-  
ó kiállító vásárt  
ok és a kamara 2.  
hatók

kereskedelmi tár-  
jelenték: Március  
kedelmi tárgyalá-  
Németország és  
Belgrádi jólífor-  
t hírek szerint  
tek ezáltal nagy-  
ak biztosítani a  
lasági termények  
ese terén.

ak  
ן ופן כשר  
lis 6 és új  
OKAT.  
m, gyümölcs-  
felüli mennyi-  
pontos és olcsó  
t saját árban  
nk.  
ek Simleul-  
אחים פים

a legjobb  
védő fertőző  
betegségek  
ellen

# Knorr

## Zabpehely és zabliszt

### Schweici-gyártmány

izletes, könnyen emészthető, tápláló. Gyengélkedők, betegek, lábadozók, szoptató anyák és csecsemők, növében levő gyermekek, cukorbeteg, ideg- és gyomorbetegségek részére.

### Százesztendő a gyorsírás

A modern gyorsírás százesztendő, 1815 körül Münchenben a 26 esztendő Gabelsberger Xaver Ferenc hivatalnok és szepiro volt a bajor állam szolgálatában. Szorgalmas, jó tisztviselő. Egész az önfeláldozásig szolgált, az új gondolatoknak nem nagy híve. És mégis a sors úgy rendelkezett, hogy 15 évi elkészített küzdelmet folytasson a fölfedezett gyorsírás ellenzői, a per dás bürokraták ellen. 1817 elején kezdte meg munkáját, amely hosszú ideig oda ingadozás után a német gyorsírás diadalutját eredményezte. Mint Gabelsberger maga mondotta, nem volt egyéb célja, mint hogy szolgálatára legyen egy magasabb állambiztosoknak, akinek helyzetét megkönnyítheti az az, hogy szavait rögtön leírja. Mikor a tartományi rendek 1819-ben az új alkotmány értelmében először összejöttek, Gabelsberger már annyira fejlette a rendszerét, hogy mint első parlamenti gyorsíró, az összes beszédek szövegét le tudta írni, ami eddig nem létező szenzáció volt. A parlament és a kormány azonban nem törődött vele. Kuriózitásnak fogták fel a találmányát. Tizenöt évig kellett várnia, amíg újból törődtek vele. Öttingen herceg, bajor miniszter támogatta először őt minden erejével. De ez a protekció sem eredményezett egyebet, mint 2.5 forintot, azt a jövedelmet, amit akkor a parlamentben alkalmazott más „gyorsíró” is megkapott. Ezek a „gyorsírók” számos rövidítésrel, nagy nehézséggel és hiánnyal jellemeztek a viták általános kivonatát és Gabelsbergeret úgy tekintették, mint az ördög küldöttét.

Vége az 1831. évi tartományi gyűlés szakon sikerült Gabelsbergnek egy teljes gyorsírási irodával a parlamentbe vonulni. Nyolc segédje közül kettő egyszerre vette fel ugyanazt a beszédet, ezeket a rendkívül gyors és szorgalmas embereket eltűrték, de tovább nem törődtek velük. Gabelsberger maga mestergyorsíró volt, minden vasárnap leírta a prédikációt, az udvari színház kulisszái mögött állott és megörökítette a rögtönzéseket, stenografálta értékes barátai elbeszéléseit és anek-

dotáit s a bajor minisztertanács újabb és újabb kipróbálta rendszerének sok oldalúságát.

Végül visszhangra talált. És pedig az ifjúság soraiban. A tanulók az előadások feljegyzése érdekében lelkesedtek az újításért. Sikerült rábírnok a mestert, hogy tankönyvet adjon ki. Gabelsberger összeszedte megtakarított pénzeszközét, megtanult litográfálni s leírta jeleit — természetesen megfordítva — a kőlapokra, ahonnan a másolatokat levonták. Egy kis kőver

könyv, az Anleitung zur Stenografie jelent meg 1834 kezdetén, amelynek elkészítése három esztendő munka volt s amit ő maga adott ki és helyezett el. Kétszáz forint volt mindössze, amit élete művéért a tartományi gyűléstől kapott. És ennek tisztesét ölte bele a könyv kiadásába. Tanítványai azonban nem hagyták el. Mindenféle egyesületeket alakítottak. További 15 év alatt megírta Gabelsberger rendszere általános diadalját. 1849 január 4-én agyvérzés vetett véget életének.

## SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

### A Magyar Színház jövő heti előadásai

Igen változatos és gazdag lesz a Magyar Színház jövő heti műsora. Hétfőn és szerdán este, valamint vasárnap d. u. 4 órakor az új szcenizálásban színre kerül Az ember tragédiáját játsszák.

Kedden, csütörtökön és szombaton délután, valamint vasárnap délelőtt ócsó 10 és 17 lejes helyáru előadások lesznek, alkalmat adva az igazgatóság mindazoknak, akik az esti előadásokra nem jöhetnek, hogy ezeket az előadásokat látogathassák.

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este operettpremier, Csipetke, Fényes Szabolcs nagysikerű táncos, vígjátékját van műsoron. Stefanidesz Illi, Kovács György, Tompa Béla, Tompa Sándor, Beness, Kerekes, Tóth Elek, Forgács, Balázs és Rajnai Sándorral a főszerepekben. A hét összes előadásaira vasárnap reggeltől árulja a pénztár a jegyeket.

#### ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap d. u. 3 órakor: Denevér.  
Hétfő este 8 órakor: Aida.

#### A cluj-oradeai társulat harmadik játék ciklusának megnyitó műsora:

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Timosa, a cár katonája. (Az előadás keretében vig purimi kabaré, Táncok, énekek, zsidó Haesek—Sajó tréfák 10 és 17 lejes helyárukkal.)

Vasárnap délután és este: Tanase revü társulata. (Tanase Napoleon szenzációs revü előadás.)

Hétfő este fél 9 órakor: Az ember tragédiája. (Ötödször.)

Kedden délután 4 órakor: Gyermek előadás 10 és 17 lejes helyárukkal. Emil és a detektívek, Zenés, énekes gyermek-darab.)

Kedd este fél 9 órakor: A sásfiók. (Rostand világhírű regényes színműve,

új betanulásban. A reichstadti herceg; Kovács György, Frambeau; Tompa Sándor.)

#### SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:  
Szívek melódiája, ragyogó kiállítású bécsi operett, Schubert Ferenc zenéjével, főszerepekben: Martha Eggerth, Hans Járny.

#### URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:  
Dzsingisz-Khan kardja. Rendkívül izgalmas kínai történet, főszerepekben: Boris Karloff, a Frankenstein és Mumia feledhetetlen alkotója és Mirna Loy.

## RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, március 4.

Bucuresti, 19: Előadás, 1920: Lemezek. 19.45: Előadás 20: Dallest, 20.20: Rádiózenekar. Mozart, Haydn művei, 21: A nemzet órája.

Budapest, 9.15: Hírek, 10. Egyházi zene, 12.30: Operaház hangv. Weber: Oberon nyitány, Beethoven I. szimfónia, Debussy: kis szvit, Buttykay: Capriccio. Bartók: Román néptáncok, 2. Gramofon. 3: Földművelésügyi, 4.30: Előadás, 5: Zenei hangv. Grieg hangv. 6.50: Zenei hangv. 7.40: Zagon István csevegése, 8.30: Magyar nóták, 9.50: Hírek, 10: Vónónégyes, 10.35: Jazz.

Bécs, 15.30: Kamarazene hegedűn, brácsán és cellón, 19.25: Brans szonáta, 21.05: Strauss operett.

Berlin, 20: Protze: Münchhausen e. fantasztikus operett.

Heilberg, 20.55: Kedvelt nyitányok.

Lipese, 20: Szimfonetika.

Varsó, 16.30: Gigli lemezek.

Milano, 21: Opera.

Róma, 20: Lemezek, 20.45: Lehár: Paganini e. operettje.

Prága, 20.30: Filharmonikus hangv.

Pozsony, 18.15: Hangv.

Madách: Ember tragédiája. Propaganda kiadás Zichy Mihály képeivel, 90 lej egészségvászorban. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portó költség előzetes beklüldésével vagy utánvétellel.

## MÁRCIUS 5-én

este 9 órai kezdettel

### irodalmi főrvényszéket

rendez a cluji Wizo és Aviva-Barisszia Lion Feuchtwanger

## „Zsidó háború”

című regénye fölött.

**Szerezzen butoraink minőségéről információt vevőinktől!**

Ezek címjegyzékét készséggel elküldjük!

**Székely & Réti**

Butorgyár Rt.-tól, Targu-Mures.  
Fjókok: Bucuresti — Brasov

## Tize fenyő

Ragyogó napfélem és dalolt ez a természet ünnepe. A körülötte győ judeai hegyei, a fák új neve ennek az ünnepe. Erec Jiszráelben kadhott, találja.

Az embernek k a tengernyi zsidó szerre, egy csoport, én, érzézetesen, pompában virágozó ráció a megújuló Tizezer gyermek, a Lehmel iskola a gyermek közönliséssel Erec Jiszrá virágokat, a fákat

akadást ne szennyolga a lovas renak is. Mert a meg maga is tizez Zöld egyenruhájú mel-iskolások az Rotschild leányiskola és magas fehér iskolai zásleány és fiu majd a jeruzsálemi gimnázium az új Ussischkin Mizrachji fiu-leány fer maale, Bét Chkemóni iskola, Lami negyed és a kaja, a francia-Bét Midrás Hamza Mizrachji tanító és egyéb középsikola kis fekete buga a Bét Mólachá I tétel, a buchari szimion tartani m szen a tudás népkoláé, és amikor veszeve volt, összkolola volt az egygyunk, vigaszunk pusztulás napján

Mennyi ragyog leng előttünk, m van a jellegzetes, himzett menorák csupa virággal nek bennünket, Bink? — Öket látnóságos komolysá sukát. Viszik, ma szentséget, amely seget vállaltak. óvodák üde csöp derekukon keresz komoly magatar virágból lengetve talájk a Wizo csoportját is. A egyenruhában, on nyujt ebben a te győ gyerekvilágba egy része az isko Trombitaszóval a bábéli zürzavge Megindul a reg”. Mert hom zsidó szellem el lö bélyege.

Elén a lovas csak igyekezetébe vágnia a vég nél iskolától a hossz végig, ki Rechar a sor. Vidám tól zeng, mozog ha fel volna vil más-más héber ber fület. A sor hoz, hogy egys nének. A tömeg nyomában. Távol ptoth a cél. Két rök lemaradom

## APRÓ HIRDETÉSEK

Csipebevarrás, függöny, ágyterítő, párnák montirozása, kelengyék készítése Cal. Reg. Ferdinand 3. Weissmann R. — Ugyanott kézzelvarrot késztyük készítése és tanítása.

Havasí teavaj az I. C. A. poieni de sub muntei teigazdaságából — rituális felügyelet alatt készítve — kapható naponta valamennyi erdélyi városban. Zsidók! Vásároljátok a maramuresi zsidó parasztkönlő tejtermékeit.

אסעעל מאנאר וויין כשר של פסח פער-  
בוקלין אפילו למחרת צו בעקאסטן.  
Brüll Gyula Simlen Silvanie

Tanítói állást keresek. Oktatok: óhébert, ujhébert, jiddist, román, magyart és németet. Kivánságra szabad órámban fizletben is segédkeznék. Absztinens Odor heiu Poste restante.

Háromszobás modern lakás fürdőszoba, központi fűtés déli fekvéssel sétaterrel szemben, május 1-re kiadó. Str. Gela 14. szám.

Kiadó kertés villában egy nagy parkettes szoba mosdószobával. Str. Elisabeta 55.

Betársulnék 300.000 lejjele olyan garanciaival bíró vállalatba mely szombat megtartásával biztos egzisztenciát nyujt, esetleg elsőrangú vezérképviseletet garanciaival vállalnék. Kimerítő választ „Korrek” jelígre a kiadóba.

Clujon alakítandó rentabilis vállalathoz 350.000 lej készpénzzel társ kerestetik. Ugyanannyival készpénzben én is rendelkezem. Választ „Rentabilis” jelígre a kiadóba.

Filléres Nyelvkurzusok, Román, francia, angol, német. Kezdek-haladók 6-os csoportok, Március 5-én új tanfolyamok. Vendégeket szívesen látunk. Beiratkozások: „Libro” kölesönkönyvtárban str. Me morandului 8.

Román-német levelezőnöt — gyors- és gépiro — felvesszünk. Irásbeli ajánlatok eddigi működés megjelölésével Fischer úvegüzletbe Cluj.

Mérlegképes könyvelő önálló német levelező azonnalra kerestetik. Gyorsíró előnyben. Ajánlat „Nagyvállalat” jelígre keretik.

Dr. Bohatiel és Devecseri cégnél P. Gh. Sion 4. nagyobb munkákról visszamaradt anyagok, gránitkövek, esövek, drótbetétes üvegek stb. jutányosan eladók. Telefon 9-44.

Két zsidó fiatalember Piata Unirii közelében uri házban lakást, esetleg teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

Cal. Reg. Ferdinand 82. házban uceai emeleti modern 4 szobás lakás május 1-re kiadó. Értekezni udvaron Lébnél, vagy ügyvédi irodában: Vlahuta 3. udvar földszint 4.

Könyvelő, román-magyar levelező, fiatal, katonaviselt, kitűnő referenciákkal, állást keres. Ajánlatokat „Megbízható 25” jelígre Rudolf Mosse Hirdetőiroda Oradea, továbbít.

Ha garantált kóser, naponta frissen fejt tehén és bivalytejet óhajt, forduljon Schwartz Ignácéhoz, Str. Filipescu 7. Hához szállítva is kapható.

## Tizezer gyermek ültet fenyőfát Salamon király lovagló terén

Ragyogó napfényre ébredt Jeruzsálem és dalolt ez az egész ósrégi város a természet ünnepén. Dalait visszhangozták a körülövező, a lombosodni vágyó judeai hegyek. Ros-hássáná-báállánot, a fák ujvéja, a tulajdonképpeni neve ennek az ünnepnek, amely csak Erec Jiszráélben ahol ilyen ünnep falkadhatott, találja meg valódi értelmét.

Az embernek könnybe lábad szemé a tengernyi zsidó gyermek láttán, egyszerre, egy csoportban. És ilyen büszkén, önérzetesen, mintha egyforma pompában virágoznák az új zsidó generáció a megújuló természettel. — Tizezer gyermek áll katonás rendben a Lehmel-iskola tágas udvarán. Tizezer gyermek közötti boldog vidám csevegéssel Erec Jiszráél mezőit réjtéit, a virágokat, a fákat. Iskolák szerint vannak felállítva s a vezetőknek ugyancsak buzgalkodniuk kell, hogy a rend fenntartását ne szenvedjen. Akad bőven dolga a lovas rendőrnek s a gyalogosnak is. Mert a gyerekeket követő tömeg maga is tizezerre rug.

Zöld egyenruhás leányiskola, a Lehmel-iskolások az elsők. Az Eveline de Rotschild leányiskolát jelzi a következő tábla és magasba lobogtatott kék-fehér iskolai zászló. A Talmud Tóra leány és fiú iskolái következnek, majd a jeruzsálemi városi fiú- és leányiskola. A rechaviai elemi, a jeruzsálemi gimnázium fiú- és leányosztályai az új Ussischkin-zászlóval, és sorra a Mizrachji fiú-leány iskolái, a Bét Széfer maale, Bét Chinuch Háivri, a Tach kemóni iskola, Landaui iskola, a rechamai negyed és a száfárd zsidók iskolája, a francia-heber Alliance-iskola. Bét Midrás Hammórim szeminariumai, a Mizrachji tanítóképző, kereskedelmi és egyéb középiskolák, a jemenita iskola kis fekete bugris növendékei, aztán a Bét Mólachá Löceiroth ipari tanintézet, a buchari iskola és Isten tudná számon tartani mennyi iskola még! Hiszen a tudás népe vagyunk mi, az iskolái, és amikor már minden, minden veszte volt, összeomlott körülöttünk, iskola volt az egyetlen megmaradt vagyunk, vigaszunk a legszomorúbb végpusztulás napjaiban is.

Mennyi ragyogó kék-fehér zászló leng előttünk, minden iskolának megvan a jellegzetes dísz-zászlója. Aranyból himzett menorák és Mágén Dávidok, csupa virággal övezve, gyönyörködtenek bennünket. És a kis zászlóhordozók? — Őket látnátok csak, milyen méltóságos komolysággal töltik be hivatásukat. Viszik, magasan hordozzák ezt a szentséget, amelyhez örök elkötelezettséget vállaltak. Nem hiányoznak az óvodák üde csöppjei sem, fejükön, derekukon keresztül virágfüzérrel. És komoly magatartással, kendő a fején, virágból lengetve a munka cimerét, ott találjuk a Wizo gazdasági kiképzőjének csoportját is. A Makkabi dísz fehér egyenruhában, oh milyen kedves képet nyújt ebben a tarka, virágos, hőmpolygó gyerekvilágban. Az ifjú Makkabi egy része az iskolai zenekart alkotja. Trombitaszóval jelt ad az indulásra és a bábeli zürzavarnak egycsapásra vége. Megindul a sereg. „Bélyeges sereg”. Mert homlokukon ott ragyog a zsidó szellem el nem mosható, tündöklő bélyege.

Élén a lovasrendőr, akinek ugyan- csak igyekezetébe kerül a tömegben utat vágnia a végnélküli sornak. A Lehmel-iskolától a hosszú György-király uton végig, ki Rechaviába és azon túl, tart a sor. Vidám ütemes héber melódiáktól zeng, mozog az egész város. Mintha fel volna villanyozva. Csapatonként más-más héber induló üti meg az ember néma áhítat lep meg bennünket, amint azon a helyen képzeljük magunkat. Révedező tekintetünk átalsáit a mult ködös foszlányain, vissza kétezer évet és a régi dicőség bátor lódobbanása üti meg fülünket. Aztán azon melá-

dunk, amint moccanni is alig birunk a széles King Georg-uton. Csatlakozunk. Rendületlenül követik a zenés menetet. Ki lovon, ki auton, gyalogszerrel, számtalan bicikli, zsufolt autóbuzsok, sőt a jellegzetes „jármű” a számr sem hiányzik. A leleményes ifjuság számárháton üget mellettünk. A keresztutakról ujjabb és ujjabb csoportok csatlakoznak. A lakásokba behallatszik az ének, minden élőlényt kicsal. Ablakok nyílnak, erkélyek telnek meg és a tropikus égőv lapos háztetői roskadoznak a szemléelőktől. Mintha egyenesen az égből kezdődnek és úgy kerülne a földre ez a ragyogó ünnepség. A cionista intézmények előtt haladunk el. A Keren Kajometh erkélyén Ussischkin öszbevegyült fejét látod, s úgy tűnik, mintha könyvet rejtene szeme szögletén. Egy teljes órát igényel, míg a hosszú sort csak szemével végigkíséri az ember. Egész néprajzi kép, a mint a jeruzsálemi köves, sziklás ut-széleken jemeniták, bucharaiak spanyol és arabiai fekete zsidaink jellegzetes öltözékeikkel, ülnek és várják az ünnepi menetet. Bámészködő arabok felidomázott tevéikkel tartkítják a képet.

Repülőgép durrogása hozza igazolmba a gyerekeket. A ragyogó kék ég olyan közel tűnik, úgy véled, megfogzunk. Fehér galambok raja, egész szeszereglett madárvilág röpköd felet-tünk. Az ő szívük is nagyot dobban a zsidó tavasz beköszöntésére. Kiváncsi-an dugják össze fejüket és megindulnak velünk együtt. Énekük össze-vegyül a gyerekekével. Követnek bennünket az ültetés helyére, mintha maguk is látni akarnák Erec Jiszráél parányi fásítójának munkáját. Azokat az ifju palántákat, amelyeknek dus lomboztatni fialk fognak egykor dalt zen-geni. Elzengik majd nemzedékről nemzedékre, ezek a kis krónikások, hogyan támadtak a kopár, sziklás hegyoldalo-kon dusan lombos, zöldelő erdők.

Minden második kézben fényképező gép és akad bőven alkalom a tevékeny-ségre, annyi a megrögzítésre érdemes je-lenség. A gyerekek kezében táblák fel-iratokkal, amelyek chamisá ászár bis-vát jelentőségét tükrözik vissza. „Bá-ruch áttá báir, baruch áttá bászáde”, áldva légy a városban és áldva légy a mezőn. Idézetek tanainkból, amelyek a buza- és rozs-földekre utalnak, a szán-tóföldek hetedik esztendejében való pihentetéséről szólnak. Mert a zsidóság annyira össze volt olvadva a természet tel, testvéri egyetértésben, hogy pró-fétái szociális tanait a növényzetre, flórára és faunára is átvitte.

A vasútállomás fűtője belesívít a zsidobongásba. Kierünk a városból. A Béet-Lechem-i utra, Efrata útjára té-rünk. Egy közeli dombon a hófehér kormányzósági palota tűnik fel. Csak-hamar két állami autó halad el mel-lettünk. Az elsőben a főkörmányzó kíséretével. Az autó lépésben igyekszik előle. A főkörmányzó derűs mosollyal szemléli a zengő, bongó, virágkoszorus tavasz ünnepelőit. (Ugy értesültem, hogy a főkörmányzó elrendelte az arab is-koláknak is a fák ünnepét.)

Talpiothba érünk. Virágkapu és a talpiothi óvoda sorfala vár bennün- ket. Tizenegy éves ez az új schöchuna. Negyven dunam föld övezi, amely 11 évvel ezelőtt ugyancsak chamisá ászár bisvátkor lett így elültetve. Ma kelle-mes árnyékok nyújt Talpioth lakói-nak.

Kies, nagy terület, ahol állunk. Sa-lamon király lovagló tere ez a hely, mesélik körülöttem. Talán nem is ez volt ki tudhatná e dicső, bölcs király sétalovaglásainak helyét? De valami néma áhítat lep meg bennünket, amint azon a helyen képzeljük magunkat. Révedező tekintetünk átalsáit a mult ködös foszlányain, vissza kétezer évet és a régi dicőség bátor lódobbanása üti meg fülünket. Aztán azon melá-

zunk el, hogy ma a megújodott zsidó élet, ezek az apró gyermek-palánták facsémétéket ültetnek a lovagló tere-re. Előkerülnek kis ásóik, kapáik és ugy szorgoskodnak velük parányi leányká-ink, mintha soha el sem szakadt volna a zsidó nép a természetől. Mintha Ruth szelleme, érett buzakalással su-hant volna el mellettünk és megérinte-né varázsvesszejével ezeket a szöke, barna, fekete fürtöcskéket, amint bá-jos izgalomban kapáikkal, kezeckéik-vel a földet turják.

A félig felásott gödrökbe fenyőfa palánták vannak előkészítve. Kettőn, harman sürgölődnek egy-egy ilyen hely körül. Nemesak az áso működik, kezei- ket sem kímélik, azzal vájják a földet. És tetszik nekik az ügy nagyon. Csú- pa sugárzó készség, amint kis szer- számaikkal ott állnak. A munkameg- osztás is kialakult. Egyik tartja a fe- nyőt a már kiásott üregben, a másik köré hordja a földet. Od ló mázspik, még nem elég, sóhajta az egyik, aki türelmetlenül várja, hogy a fenyő sa- ját lábain tudjon már megállani. Ló káchá, atten tipsót — nem így, ügyet- lenek vagytok — kritizál egy kis hen- cegő szakértő és buzgalommal oktát- ja társait. Biztatgatják, tanítgatják egymást s némi irigységgel nézik, ha gyorsabb társaik már kövekkel kere- tezik körül a dacosan felfelé nyuló mes- fermüvet, az önállóan megálló fenyő- faesemétét. És milyen bájos meglege- déssel szemlélik ők ezt. Csak a német- országi gyerekeknek akad bőven bá- mulnivalójuk. Nekik új mindez s annál közvetlenebb, annál mélyebb az imp- reszióik. Nem egy van közöttük, aki a gálutban a fák ünnepének híret sem hallotta. Most váltva veszi a kék- fehér díszbe öltözött kapanyelet az anyaföldbe és ássa Erec Jiszráél ugá- rát, Versenyt ásnak a kis bennszülöt- tekkel.

Csakhamar előkerül az elemozsiás battyu és körülülük a friss halmozat. Elbűvölő, festői a kép. Sétálgatok kö- zöttük. El szeretném lesni vidám cse- vegésüket, szavajkat, amelyeket az ült- etés közben váltanak egymással. De ki tudná megfejteni, szavakba önteni madarak énekét, rózsák susogását, cer- mely csobogását?

A vakok intézetének zenekara ját- szik. Trombitaharsogás csendet vára- zsol. A tér közepén rögtönzött emel- vény és azon Yellin egyetemi tanár ősz feje jelenik meg. Az egyetem ne- vében, a héber szó nevében beszél. És úgy ömlik ajkáról a szó, olyan csoda- szépen, hogy amikor Jechezkiel prófé- ta szavait idézi, a tágas, jeruzsálemi téren, a körülövező figyelő hegyek kö- zött, az az érzésünk támad, hogy maga a próféta elevenedik meg, ő hallatja szavait. Méltón képviseli a világ első kultúrnyelvét, a biblia nyelvét, ez a ki- váló filológus Sanfranciskótól Szibé- riáig, a föld kerekésége mindenütt, a hol zsidók vannak, megtartják ezt az ünnepet. De a gáluth dermettségében élő testvéreink nincsenek bensőséggel összenöve a természettel. Ők idegen nemzetek virágit öntözik, mi itt a zsi- dó népek ültetünk üdítő árnyékok. Nines nép a globuson, amelynek ilyen ünnepe lenne. A fák ünnepe zsidó spe- cialitás. — Kapszi, a litvániai zsidó konzul, zászlót nyújt át a talpiothi is- kolának. Fehér ruhás, parányi csöpp- ség bátor öntudattal esküszik hűségét a zászlónak maga és társai nevében. Az ünnepélyes ígélet nem hagy szemét szárazon. Tekintetem Klausner profesz szorra esik, a fiatal zsidó öreg tudós- ra, aki maga is a meghatottsággal küzd. Ő a következő szónok. — A gyer- mekek tudják ám a nap jelentőségét. Tudják, hogy az építés nemcsak kőpa- loták emeléséből, hanem a fásításból, mezőgazdaságból is áll. Megtanulják a növények szeretetét és ápolását. Ket- tős ültetés történik itt: mestereink a gyermeklelkébe ültetnek virágot és ab- ban gyomlálnak, gyermekeink a zöld pázsitot fásítják, „böcillo chimádti vó- jásávti” és árnyékában ülni és élvezni fogunk, mint hajdan az Énekek éneké- nek napjaiban. Tekintetünk messzeszál- l a traszjordániai hegyeket látjuk, he- gyeiket köröskörül s merész képzele-

tünk lombos, zöldelő erdőket lát szerte a láthatárig.

Aztán játékok következnek. Salamon király lovagló tere sportpályává ala- kul. A gimnázisták handballt játsza- nak. Szakszerű a játék s a gól sem hiányzik. A kisebbek körülülük a pályát s az izgalom a játék hevében tetőpont- ra hág. Egész napot a szabadban tel- tik.

Ilyen ünnepe nincsen népek sehöl a világon! A fák ünnepe erecsiszráeli specialitás. (Jeruzsálem) *Ohlbaum Etus*

## WIZO-HIREK

A *tárgumuresi Wizo* folyó hó 17-én tartott ülésén Schöfflerné ügyvezető felolvasta, a NIB Oradean megtartott gyűlésének jegyzőkönyvét. — Utána az szervezati bizottság beszámolóját olvasta, amelynek eredményét a lon- domi központhoz kell juttatni. Ez egyú- tal tagszámálási célokat is szolgál. Ab- ban állapotok meg, hogy az inkasszó- val járó munkát, a lehetőséghez képest a hölgyek személyesen fogják végezni. A közeljövőben megtartandó „Anyák napja” alkalmából, meg akarják ren- dezni a „Zsidó Anyák” napját, a pa- risisztinai anyák javára. Miután azon- ban a helyi csoportnak ilyen irányú rendezésben gyakorlata még nincsen, felvilágosításért egyben, a timisoarai központhoz fordulnak, amely meg- felelő tapasztalatokkal rendelkezik. A továbbiakban, egy március 10-én meg- tartandó „Purim”-bál megrendezését beszéljük meg. — Ezután Reiter Lunca asszony propaganda körutja kerül szó- ba, mellyel elhatározzák, hogy fel fog- ják kérni egy itteni előadás megtartá- sára. Fleischmann Arminné bejelenté- tét, hogy a „Lomási Erdőipar”-hoz fordult, az óvoda részére adományozandó tűzf- fáért. Február 21-én tartotta meg a „Wizo” szokásos heti teadélutánját, a melynek keretében Spielmann József tartott, „Bevezető az új Héber irodal-omba” címen igen érdekesített elő- adást. A fiatal előadó ezzel komoly intelligenciájáról és korát meghazud- toló, a dolgok mélyére látó tudásáról tett bizonyosságot. (B. E.)

Az *aiudi Wizo* közgyűlése. Február 27-én tartotta meg impozáns keretek kö- zött tisztújító közgyűlését az aiudi Wizo. A közgyűlésen Weinberger Nándorné képviselte a Wizo központját, aki nagy érdeklődés mellett tartotta meg előadá- sát a Wizo-mozgalom fejlődéséről és jelentőségéről. Az előadás hatása alatt sikerült új munkásokat bevonni a moz- galomba és a vezetőségbe, akinek közre- működése minden bizonnyal nagy mérték- ben fog hozzájárulni az aiudi Wizo ered- ményes munkájához és fejlődéséhez. Az új vezetőség a következőképpen alakult meg: Elnök: Weisz Endréné, társelnök: Berkovits Béláné, alelnökök: Izrael Her- manné és Nusbaeher Andorné, pénztár- nok Berkovits Andorné, ellenőr Ehren- thal Dezsóné, titkár Berkovits László. Az ujonnan megválasztott tisztikart a köz- gyűlés meleg ünnepelésben részesítette. Este nagyszerű tea volt Weinberger Nán- derné tiszteletére Weisz Andorné elnök- nő vendégszerető házában. Mintegy öt- ven Wizo-hölgy vett részt a teán, mely mindvégig lelkes és rendkívül emlékedett hangulatban zajlott le és felejthetetlen élmény volt mindazok számára, akik ott voltak.

Thomas Mann: Jakob, Jákob, a bibliai ósata, az ó-testamentumnak és rejtélyes és bonyolult alakja áll Thomas Mann új remekművének középpontjában. A ravasz üzletember, aki tál lencséért vásárolja meg az elsőszülöttség jogát s furfangos eszével csalja ki atyja áldását, a tiszte- letreméltó pátriárka, aki tizenkét fiúnak ad életet s legendás gazdagságra tesz szert, az álomlátó költő, az égi lajtorja álmanak álmodója egyesül ebben a cso- dálatos figurában. A legnagyobb német író új könyve eddigi össz munkásságának koronája. A hatalmas könyv 400 oldalon, gyönyörű vázsonkötésben 144 lej az Új Kelet könyvosztályában az összeg és portéköltség (10 lej) beküldése mellett, vagy utánvétellel.

A ZSIDÓ ASSZONYT  
kiadja az erdélyi WIZO tervesvári köz-  
pontja Piata Asanesti 4.

# A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

## A mi küldetésünk

Irta Dr. Esther Feiwel

Dr. Esther Feiwel a Wizo exekutívé tagja. Néhány nappal ezelőtt véglegesen Palesztinába költözött és ebből az alkalomból írta az alábbi levelet a „Pioniere und Helfer” szerkesztőségének.

Nagy átalakulások és változások mennek végbe az egész világon. Jó vagy rossz, akarjuk vagy nem akarjuk. — Követlenül mindegy. A tény adva van: mélyreható és alapvető változások történnek a népek történelmi életében. E változások mélyebb és közzelfekvőbb okai oly komplikált természetűek, hogy nem csoda ha élesezű kortársaink közül senki sem tudja elemeire bontani ezt a zürzavart és egy félig-meddig rendezett képet építeni szemünk elé.

A legtragikusabb azonban ebben a helyzetben és végtelenül tragikus ránk nézve az, hogy a történelem kereké ujjra a mi hátunkon keresztül száguldozik. Pusztázó egzisztenciánk folytán a támadások célpontja és a világ mulasztásainak bünbakja lettünk. Nincs szó, mely ilyet érzékeltetni tudnánk a megrázó tragédiát, mely rajtunk vonul el. E tragédia sulya, úgy látszik nem elég teljes és nem nehezedik egész erejével azoknak tudatára akáket érint. Ugy látszik, hogy némely zsidók szeméi előtt csak most világosodik meg a történelem sorsdöntő volta. Nem csoda, ha elgondoljuk mit jelent az, amikor egyetlen tolvonással széttepnék kapcsolatokat, melyeket nemzedékek fáradságtalan és alkotó munkája épített ki.

Az sem csoda, ha az érintettek közül egyesek elvesztik tartásukat és azon igyekezetükben, hogy megtartsák az egyensúlyt, tévutakra jutnak.

Ilyen tévutak mutatkoznak az a nyilatkozat, amelyet a „Centralverein der Deutschen Juden” tett annakidején és amely a Zsidó Távirati Iroda közleményeiben is megjelent. A nyilatkozat két kategóriába osztja a zsidókat. Az egyik kategóriájába tartoznak azok, akik minden történet ellenére görcsösen ragaszkodnak a németiséghez, a másikba azok akiknek Palesztina jelenti a megoldást. És az utóbbiakra vonatkozólag, a dolgok természeténél fogva, egyszerű és világos a CV nézete.

Egyszerű és világos és... megszeretnénk kérdezni, talán könnyű is? A föld egyetlen népe sem alapította és építette fel otthonát simán és egyszerűen és a zsidók mai nemzedékének is — őseink szenvedései és harcai ellenére, akik Cionért vérezték — nagy megerőltetésére és kemény munkájába fog kerülni az újjáépítés műve minden vonalon. Minden vonalon! Van ugyanis egy igen súlyos problémája a dolognak: az egymáshoz való hozzájárulás. Ez egy külön fejezet. Tudatosan vagy önkénytelenül, az asszimiláció bizonyos elemeit hozzuk magunkkal a föld különböző népe köréből és tudja isten, sokat halunk az elégedetlenségről azon zsidóktól, akik Németországból Palesztinába vándoroltak. Fájjalják, hogy itt nem találunk olyan viszonyokat, mint Németországban. Nem egyszerű és nem könnyű Palesztina más szempontból sem. Az ország ugyanis nem tud fejlődni eléggé gyorsan és nem elég nagy ahhoz, hogy kapujait megnyissa a nagy tömegek előtt, amelyek bejutni szeretnének.

Mi is jól tudjuk ezt, Wizo-asszonyok és jól látjuk ezeket a szempontokat a magunk munkájából kifolyólag. Tudjuk, mennyi időbe és munkába kerül, a míg sikerül a kivándorolt embereket

olyan hivatásra kiképezni, amellyel hozzá lehet igazodni a palesztinai viszonyokhoz. Mégis meg kell mondanunk hogy egyelőre nincs más út, mint az, amit eddig is követtünk: követ köre rakni és így erősíteni meglévő pozícióinkat, segíteni minden embert a begyökereződés processzusában és tehetséges erőkből, szilárd munkaerőt teremteni. Ha ezt az alapot sikerül kiépítenünk, akkor a további fejlődés gyorsabb tempóban fog előbbre jutni. Ezt a meggyőződésünket és reményünket azonban a

zsidó nők világában tudatosítanunk kell, még pedig intenzíven és minél szélesebb körben. Minden zsidó asszonyt át kell hogy hasson a gondolat, hogy a legkisebb áldozatkészséggel is hozzájárul a nép összességének ügyéhez, hogy a legkisebb munkával is hozzájárul ahhoz, hogy Erec Jiszráélben gyökeret verhessünk.

Különleges kötelességünk nekünk — kik éveken át bele voltunk kapcsolva az exekutívé révén a teremtet munkába és akiknek szerencsésük volt e munka gyarapodásában résztvenni — hogy lelkesedésünk tüzet kivigyük testvéreink közé és a tűz mellett regéljünk nekik arról a magasztos misszióról, amire e sorsdöntő időkben hivatott Izráél minden leánya.

## „Az ujra megtalált mosoly és a „Táncol a népszövegség” Oradeán

Többheti előkészület után az oradeai Regina Mária színházban a Wizo rendezésében előadták: „Az ujra megtalált mosoly” és a „Táncol a Népszövegség” című színdarabot. A színház ez alkalommal zsúfolásig megtelt nagyszámu előkelő közönséggel és sokszáz bájos apró gyermekkel. Százhusz bájos szereplő közül első helyen emlékezünk meg Reich Edith kőről, aki „Az ujra megtalált mosoly” című pantomimban a mesélő kisleány szerepét látta el. Lágyan esengő hangja betöltötte a hatalmas színházat. A szereplők mindegyekéről külön megjegyezzük, hogy bátran megállították helyüket. Számukat zúgó tapsorkánok kísérték. Szerepltek: Wittenberg Éva, Leitner Ferenc, Kardos Éva, Blum Babi, Silbermann Majó, Kolliner Verax, Münzer Márta, Révész Zsuzsi, Somogyi Kató, Sebők Éva, Schiller Ági, Axalrad Aliz, Fried Ági, Gábor Ági, Birnfeld Edith, Izsák Szibill, Háber Zsuzsi, Somogyi Sári, Molnár Jutka, Kácsér Hilda, Acél Marcsó, Brender Rita, Grünstein Zsuzsa, Kranzther Matyó, Csongrádi Éva, Weisz Ági, Beck Kató, Kohn Béla, Kohn László, Péterfy Elek, Mihályfy Pál, Politzer Gyuri, Deutsch Laci, Dengelegi Tibi, Goldféder Sándor, Kranzther Gabi, Engel Pista, Weisz Bandi, Gáll Gyuri, Neumann Böske, Feldmann Éva, Faludi Lili, Mezei Magda, Silbermann Éva, Rác Gizi, Hollós Ági, Winkler Magda, Leichter Éva, Székely Nusi, Leichter Duci, Sonnenwirth Matyó, Barna Kuli, Biró Pali, Tuss Imre, a Palesztina-élőképben kiemelt keddett Halmos Magda.

A „Táncol a Népszövegség” című mókás revüt sok derűtség kísérte. Ország Pál elnököt, Titkár szerepét Vidor József, jegyző Salamon Ernő, Békégalamb szerepét Csongrádi Éva töltötte be. A nemzetek felvonulásának sorrendje: Románia, Kardos Éva, Blum Babi, Minzer Márta, Kolliner Vera, Révész Zsuzsi,

Silbermann Majó, Wittenberg Éva, Deutsch Laci, Keleti Boris, Grünstein Zsuzsi, Mezei Annus, Axalrad Aliz, Brender Rita, Rosenberg Böske, Rózsa Edith, Erec Jiszrael, Halmos Magda, mint Miss Palesztina jól látta el szerepét. Következtek: Franciaország, Anglia, Oroszország, Spanyolország, Magyarország, Kína, Amerika, Ausztria, a következő szereplők: Acél Marcsó, Halmos Magda, Sebők Éva, Gábor Ági, Neumann Böske, Izsák Szibill, Sonnenwirth Matyó, Sonnenfeld Feri, Kardos Éva, Faludi Lili, Székely Nusi, Beech Kató, Schlesinger Panni, Münzer Márta, Weisz Ági, Kácsér Hilda, Rác Gizi, Silbermann Éva, Weisz Ági, Steier János, Feldmann Éva, Tuss Imre, Somogyi Kató, Héber Zsuzsi, Molnár Jutka, Csongrádi Éva, Erzmann Kató, Erzmann Zsuzsi, Reich Edith, Fel-tüntetést keltett Miss Universe: Kranzther Macó.

A Wizo-hölgyek közül első helyen emlékezünk meg dr. Markovits Ignácné elnökőről, aki a munka oroszlanrészt véggezte és igyekezett minél nivósabbat nyújtani. Bernát Béláné, Rosenberg Manei, Epstein Samuné és Halmos Mór-né értékes munkatársak voltak a rendezésben.

Sonnenwirth Klári tánc és baletti tanárnő sok szeretettel és hozzáértéssel véggezte az apróságok betanítását. Meleg ünneplésben volt része. Kitünő rendezői készségről tettek tanúságot: Nádasi Ernő és Losonei Gábor. A zongora kíséretet sok hozzáértéssel véggezte: Ehrlich Nusi. A palesztinai élőképben a Noar-Hacioni és Somér Haeair ifjúsága töltötte be a chaluco szerepét, majd az ifjúsági kórus énekkarának Hatikva éneke zárta be a páratlan sikerű gyermekelőadást, amelyet minden valószínűség szerint meg kell ismételnünk, mert igen nagyszámu közönség már nem juthatott jegyekhez. (B. Zs.)

## Hogyan lett a cementhordó abroncsából kertek kerítése?

— Uj palesztinai mese nagy gyermekeknek —

Valamikor régen, talán hat éve, sok-sok ezer zsidó vándorolt Palesztinába. És lázas sietséggel indult meg az építkezés; messzi, a tengeren túlról hordóknak hozták a cementet az országba. Aztán szétérték a hordókat, a fadon-gákat eltűzték, — de a vasabroncsok ottmaradtak a földön és senki sem törődött velük. Egy napon aztán eltűntek mind.

És ez így történt:

Meséltem már ugye a bevándorlók ezreiről? Oh, nem mindnek volt pénze házépítésre! Homokra rakott barakokban laktak és télen az eső dobolt a vakony tetőn, a vihar keresztül süvített a deszkafalon és mindenki azt hitte, hogy egyszer majd elviszi mindezt a

szél.

A gyermekek nem akartak a szép és kedves iskolából hazamenni, hisz ott-hon oly vigasztalanul érezték magukat.

És ekkor jött egy asszony — egy azok közül, akik csak másokért élnek és másokról gondoskodnak — s elhatározta, hogy megpróbál segíteni rajtuk.

Elment a barakok közé és látta a bevetetlen földeket és észbe jutott, hogy milyen jó lenne, ha a homok helyén kertek virulnának. Egy kevés pázsit milyen barátságossá tehetne mindent! És Tel-Avivból egy másik asszony jött segítségül.

Peszach után kezdték a munkát s nemsokára rá ott, ahol eddig homok

## Irma Singer meséi magyar fordításban

1. Hulló csillagok.
2. A prágai zsidó temető.
3. Hova vezette a Halál Eszter királynőt?
4. József utazása.
5. Barkochba.
6. Mese a sok lángocsikaról.
7. Mese a Cion-szeretetről.
8. Hova vitette a Gólem a beteg embereket?

Egységár Lei 3. Megrendelhető a Wizo titásoarai központjánál.

szürkéllett, bársonyos fű és millió virág sarjadt.

Hetven kis kert állata áraszt örömet sok-sok zsidó szívbe.

A gyermekek türelmetlenül sietnek haza és fantasztikus kerítéseik mögött a felnőttek versengve dolgoznak.

Mert a cementes hordók abroncsait idehordták a gyermekek és szépen összeszenfonva megtették kerítésnek.

És mindenki féltékenyen lesi, hogy az ő retkét, az ő borsóját csodálják (mert persze az övé a legszebb és a legjobb!)

Egyszer, mikor a két asszony megint ott járt közöttük, egy közülök így szólt hozzájuk:

— A kertért, melyet nektek köszönhetek, legyen helyetek majd az Édenkertben!

És mindenki boldog, nagyon boldog. Ezekben a kerítéssé lett abroncsokban s a kertté vált homokban él a mese, melyet egykor „Binjan Erec Jiszrael”-nak fognak hívní.

Bistritán megalakult a Young-Wizo. Dr. Ferenc Samuné megalakította Bistritán a Young Wizo csoportot. Most kezdték meg a taggyűjtést és a kulturprogram kidolgozását. Dr. Ferenc Samuné, aki Budapesten a Wizo elnöknője volt, a maga személyében garancia arra, hogy a bistritai Young Wizo szépen és eredményesen fog dolgozni és magával fogja hozni a senior Wizo megalakulását is. A csoport egyelőre minden hónap első és harmadik csütörtökjén gyűlesezik. Legközelebbi összejövetelükön dr. Ferencné tart ismertetést a Wizoról és egy bistritai cionista vezető előadást tart Feuchtwanger könyvéről, a „Zsidó háború”-ról.

Wizo-élet Alba-Iulian. Az albaulianai Wizo csoport január 31-én jól sikerült összejövetelt rendezett, melyen számos régi és új tag jelent meg. Treitel Izidorné megnyitja az ülést és legelőször is megemlékezik dr. Springer Sándorné elnökő édesapjának elhunytáról. Ezután Ostfeld Gottfriedné revuet tart, melyhez Kertész Arnoldné szól hozzá. Kertész Arnoldné előadást tart a héber költészet fejlődéséről a Bibliától napjainkig. Treitelné újból fölveti a teadélutánok kérdését és a hölgyek arra a megállapodásra jutnak, hogy minden második héten fognak teadélutánokat rendezni. A következő héten első nagyobb teadélutánját, rendezte meg az albaulianai csoport, melynek igen sok résztvevője volt és a délután a legjobb hangulatban folyt le. Meglepetésről Treitel Izidorné gondoskodott: Löwy Erzsike énekszámokkal szórakoztatta a közönséget Kontz Eszter zongora kísérete mellett. Háziasszonyok voltak Klein Miksáné és Sámuel Lajosné. Február 26-án este Weinberger Nándorné (Cluj) tartott nagyszabású előadást. A zsidó nemzeti mozgalom és a Wizo” címmel. Az előadást Mendelmé megnyitotta vezette be.

## HIREI

— Még egyre tart a h... Londonból jelentik: Kré... ok óta szakadatlanul ha... magassága másfél-két... állományban nagy káro... deg. Sztambul jelentés... pai Törökországban az... méreteket öltö hideg m... dák merészkedtek be... Utóbb esendőorrjárato... rendkívül elszaporodott.

— Csehszlovákiában ti... gas áramfogyasztási díj... ból jelentik: Moravska C... hanyfogyasztók sztrájk... Ugyanis az utóbbi időbe... ték az áramfogyasztás... tását és mivel nem kar... strájkba léptek. Nem... lámpát, hanem a kávéh... gyavilágítás mellett ü... Ugyanis szolidarisak a... üzletek is, amelyek kira... szolgálatja a világitás.

— Lázadás tört ki... fegyházban, Londonból... lázadás tört ki a háts... fegyházban. A fegyező... felgyújtották az épület... mélték, hogy a tüzriad... oúhatnak. A lángokban... katonai karhatalmat és... zényeltek ki. A karha... megadásra kényszerítet... fegyencet, mely után a... látott az épület meg... nagyrészt sikerült is.

— Halálzási hir... Finanuélno 64 éves ko... hanyt. Temetése vas... gyed 12 órakor lesz a... szám alatti gyászház

Vidit is  
Germa  
Fuder

— Árvagondozó... nagy mesedélutánja... d, u. 3 órakor a ka... ban tartja meg az Á... tegnaggyobb mesedél... szórakoztató és nag... délután egyik leg... közé fog tartozni G... dékeinek szereplése... lesz a mesedélután... akit sikerült megn... sével emelje a műs... ban máris nagy az... délután iránt. A... alább adjuk: 1. rím története Fink... gora Pap Aurora... nya). 4. Román tár... ner Éva. 6. Hum... Jéger O. 7. Vers... gora Hermann Éva... nitványa). 9. Vers... gyar tánc Steiner... Agota. 11. Vers... 12. Hacsak és Saj... berg Laci és Auss... rázslatjáték: Grün... ment N. és Indi... Fehér Edith. 15. t... tanárno tanítvány... vesznek: Gyárfás... rienne. Rosenfeld... Révay Márta, M... Magda és Frie... Magda Friedma... számokat Vámos... ják. 16. Hollan... Babatánc Jäger... Simon Ilonka. a... nő. A táncokat b... tornatanárnő. V... Juci, Berger L... Baba Grün Anc... Molnár Vera. G... Weisz Vera, C... Klári és Rosenb...

# HIREK

— Még egyre tart a hideg és havazás. Londonból jelentik: Kréta-szigetén napok óta szakadatlanul havazik. A hóréteg magassága másfél-két méter. Az állatállományban nagy károkat okozott a hideg. Sztambulban jelentés szerint, az európai Törökországban az egyre nagyobb méreteket öltő hideg miatt farkascsordák merészkedtek be a külvárosokba. Újabb esendőrőjratok vadásztak a rendkívül elszaporodott farkasokra.

— Csehszlovákiában tiltakoznak a magas áramfogyasztási díjak ellen. Prágából jelentik: Moravska Ostravában a villanyfogyasztók sztrájkot proklamáltak. Ugyanis az utóbbi időben állandóan kérések az áramfogyasztás díjának leszállítását és mivel nem kapták meg, most sztrájkba léptek. Nem használnak izzólámpát, hanem a kávéházakban is gyertyavilágítás mellett ülnek az emberek. Ugyanis szolidarisak a sztrájkolókkal az üzletek is, amelyek kirakataiban gyertya szolgáltatja a világítást.

— Lázadás tört ki egy hátsóindiai fegyverházban. Londonból jelentik: Tegnap lázadás tört ki a hátsóindiai Rongoon fegyverházban. A fegyverek több helyen felgyújtották az épületet, mert azt remélték, hogy a tüzriadalomban kerekét oúthatnak. A lángokban álló fegyverházhoz katonai karhatalmat és tüzoltóságot vezényeltek ki. A karhatalom csakhamar megadásra kényszerítette a lázadó 1500 fegyverest, mely után a tüzoltóság hozzálátott az épület megmentéséhez, ami nagyrészt sikerült is.

— Halálórási hír. Özv. Wallerstein Ránáné 64 éves korában hirtelen elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt negyed 12 órakor lesz a Victoriei uca 43 szám alatti gyászszobából.

Üdít és szepít  
**Germandrée**  
Tuder és Crém

— Arvagondozó cluji csoportjának nagy mesedélutánja. Vasárnap (4-én) d. u. 3 órakor a katolikus gimnáziumban tartja meg az Arvagondozó az idei legnagyobb mesedélutánját. A műsor szórakoztató és nagyon nívós lesz. A délután egyik legérdekesebb száma közé fog tartozni Gergely Kató növénydekeinek szereplése. Külön eseménye lesz a mesedélutánnak Bergner Éva, akit sikerült megnyerni, hogy fellépésével emelje a műsor nívóját. A városban máris nagy az érdeklődés a mesedélután iránt. A részletes műsort alább adjuk: 1. Prolog. 2. Pürim története Finkelstein Médi. 3. Zongora Pap Aurora (Fogel Idus tanítványa). 4. Román tánc. 5. Chanson Bergner Éva. 6. Humoreszk Pártos N. és Jéger O. 7. Vers Klein Ziszu. 8. Zongora Hermann Éva (Hirsch Ernő tanítványa). 9. Vers Weisz Éva. 10. Magyar tánc Steiner Judith és Grünwald Ágota. 11. Vers Weimann Bandi. 12. Haccsek és Sajó: Vágó Bubi, Rosenberg Laci és Ausländer Sanyi. 13. Varázslatjáték: Grün Kató és Erzsi, Zsment N. és Indig Jolán. 14. Tánc Fehér Edith. 15. Gergely Kató francia tanárno tanítványainak számain részletesnek: Gyárfás László, Mátyás Adrienne, Rosenfeld Klári, Gottlieb Elza, Révay Márta, Mohán Felicia, Farkas Magda és Friedmann Ágnes, Rusu Magda és Friedmann Ágnes. A zongoraszámokat Vámos Dusi tanítványai adják. 16. Hollandi tánc Fritsch Éva. Babatánc Jäger Éva. Grotteszk tánc Simon Ilonka. A híres gyermektáncosnő. A táncokat botanította Nasch Sári, tornatanárnő. Valcer. Táncolók Adler Juci, Berger Lili és Ella, Schönhaus Baba Grün Anci, Silbermann Vera és Molnár Vera, Görktánc Rosenthal Éva, Weisz Vera, Cseke Baba, Ábrahám Klári és Rosenberg Judit.

— Bélrenyhesség, a máj és az epeutak bántalmái, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok esetén a természetes „**Ferenc József**” keserűviz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a **Ferenc József** viz használata a bélműködést kitünően szabályozza.

— **Vérfürdőt rendezett Newyorkban egy görk kikoszorozott szerelmese.** Newyorkból jelentik: A „Blue Flower” (Kék virág) nevű éjszakai mulatóhelyen egy fiatalember tegnap borzalmas vérfürdőt rendezett. Wollner Norbert 19 éves fiatalember előadás közben revolvert ráhott elő és több lövést adott le a színpadon táncoló görkcsoportha. Az egyik táncosnő holtan esett össze, két másik görk életveszélyesen súlyos sérüléseket szenvedett, egy negyedik pedig akinek a golyók tulajdonképpen szóltak, csak könnyebben sérült meg. A vérontás előzménye az volt, hogy a fiatalember halálosan beleszeretett a tánc csoport Mercedes Halfar nevű görklébe, aki azonban nem viszonozta a fiatalember érzelmeit. Három nappal ez előtt a táncosnő közölte a fiatalemberrel, hogy nem találkoznak többé, mert eljegyezte magát. A fiatalember, aki az utolsó két hónapban mindennapos törzsvendég volt a tánclokálban, három nap óta nem is mutatkozott, míg végre azután tegnap újból megjelent a nézőtérre s abban a percben, amikor a tánc csoport megkezdte mutatványát, elkövette borzalmas tettét. Wollner Norbert még mielőtt lefoghatták volna, revolverének utolsó golyóját saját fejébe röpítette s azonnal meghalt.

— **Dr. Róth Miklós előadása a Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesületben.** Az elmúlt vasárnapon városunkba érkezett dr. Róth Miklós, a budapesti Budakeszi szanatórium igazgató-főorvosa, hogy a Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület meghívására előadást tartson. A kiváló budapesti főorvos előadását orvosok körében páratlan érdeklődés előzte meg, mert dr. Róth Miklós tudományos munkásságának elévülhetetlen érdemei köztudomásuk. Mintegy 20 évig dolgozott dr. Róth Miklós mint adjunktus Korányi professzor mellett abban az intézményben, amely különösen a vesebaj körüli tudományos kutatásai révén vált világhírűvé. Dr. Róth Miklós előadásának egyik részét így a vesemegbetegedések tárgyalására szentelte és előadásának ez a része főleg gyakorlati célokat szolgált. A vesemegbetegedések beosztásáról, tünettanáról és gyógykezeléséről tartott előadásból a gyakorló orvos is hasznos és megbecsülhetetlen tanulságokat meríthetett. Előadásának javarészt azonban az ugynevezett reticuloendothelialis rendszer körtani jelentőségének méltatására szentelte az előadót. Ez a gyűjtőfogalom nemrég került az orvostudományba és a szervezett legkülönbözőbb részlein elhelyezett sejtféleségeknek egy harmónikus összejátszó rendszerét képviseli. Ennek a rendszernek különösen egyrészt a fertőzőmegbetegedések leküzdésében van óriási jelentősége, másrészt ennek a rendszernek önálló megbetegedése a legkülönbözőbb kórfarmákhoz vezet. Dr. Róth Miklós a nehéz és sokféle ágazó témát egyszerű, tömör és logikus előadásában mindenki számára könnyen hozzáférhetővé tette. Színes, nagy tudásról tanuskodó, nagyvonalú előadását nagy és meleg ovációval fogadta a termet zsufolásig megölt orvostársaság. Dr. Goldberger Ede, a Paul Ehrlich O. T. E. elnöke hálás köszönő szavaival ért véget az előadó nagybecsű előadásának ünneplése. Az előadás után a Paul Ehrlich O. T. Egyesület tagjai társasvacsorát rendeztek a kiváló előadó tiszteletére, amelyen nagyszámban vettek részt a cluji orvostársadalom kiváló tagjai.

— **Az Athenaeum 60 lejes regényeinek legújabb kötete: Priestley: „A nap hőse.”** A háború utáni angol irodalom legnépszerűbb írója a szerző s legmulatságosabb, legelevenebb, legmaibb alkotása ez a regény, a botcsinálta hős és a szépségkirálynő regénye. Sikere lesz, kell hogy sikere legyen! Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portókölt s (10 lej) előzetes beküldése mellett utánvétellel.

## Leltár után 6 olcsó nap

hétfő, folyó hó 5-től szombatig, március 10-éig.

### Áraink hihetetlenül alacsonyak

Ime néhány példa:

Harisnya női flor	Lei 19—24
Harisnya női fil d'Ecosse	Lei 29—39—49
Harisnya selyem női Lei	19
Harisnya selyem női	Lei 39—49—59
Harisnya Bemberg női sely. Lei	59—69—79—89
Harisnya férfi pamut mintás	Lei 9
Harisnya férfi fil d'Ecosse I-a	Lei 16
Harisnya flor férfi mintával és nélkül	Lei 27—29
Harisnya gyermek	Lei 7-től
Sapka	Lei 9-től

Nadrág gyermek Macco	Lei 9-től
Nadrág gyermek selyem	Lei 19-től
Nadrág női selyem	Lei 49
Combiné selyem	Lei 89
Tornaing gyermek	Lei 19
Ing gyermek sport	Lei 39
Ing női sport	Lei 79
Ing férfi sport	Lei 89
Pullover gyapju L.	59—79—89—99
Mellény női	Lei 199-től
Mellény férfi	Lei 149-től
Pullover gyermek	Lei 59-től
Nyaksál női gyapju	Lei 49-től
Nyaksál férfi	Lei 49-től
Női ruhák	Lei 290-től



Egyes darabok féláron. Tolongás elkerülése végett kérjük a tisztelt közönséget, lehetőleg a reggeli órákban vásárolni.

## HERCULES S. A.

harisnya és kötöttáru gyár Cernauti

### Cluji fiókja, Regele Ferdinand 13.

— **Ismét „Gyilkos” címmel jelent meg Győri Illés István hetilapja,** melynek „Uj Erdély” címét a cluji primária nem engedélyezte s így a Comitetur Localhoz beadott fellebbezés eldőltségéig a régi lapcímet kell használnia. A most megjelent szám rendkívül nívós, mert rendes közleményein kívül Vichham Steed, Szádeczky Ferenc, Győri Illés István, Aron Cotrus, Korvin Sándor, Szűcs Ferenc, Szefeddin Sefket bej és Dónát Miklós írásai gazdagítják. Egy szám ára 20 lej.

— **Az E. Zs. N. Sz. cluji helyi csoportja értesíti tagjait és az érdeklődőket,** hogy f. hó 6-án, kedden este fél 9 órakor tartja szokásos djenstjét Sr. Filipescu I. alatti helyiségében. A djenst keretében Jámor Ferenc fog előadást tartani. Pontos megjelenést kérünk.

— **Házasság.** Grünfeld Irma Aiud és dr. Frank Camillo Bistrita, március 6-án tartják esküvőjüket Aiudon. Minden külön értesítés helyett.

— **Bármicvevadás.** Impozáns keretek között folyt le f. h. 3-án Fried Adolf Laci fiának bármicvevadását Klein Mózes monostori lakásán.

— **En vagyok az ut a hazugság.** Károly Sándor szenzációs riportregénye 370 oldalon a korábbi 200 lej helyett most 48 lej Lepagenál Cluj. Károly Sándor új regénye a „Láng” az Erdélyi Magyar Irói Rend kiadványainak első kötete, 120 lej Lepagenál Cluj. Kérje a sorozat prospektusát.

— **A baiamarei Aviva-Barisszia jelmezes estje.** A baiamarei Aviva-Barisszia csoport szépen sikerült álarcos purimi estélyt rendezett, amely az alig néhány hete alakult vezetőség munkakészségének igazolására ugy anyagilag, mint erkölcsileg kitünő eredményt ért el. A legszebb maszakra kitűzött első díjat Pataky Klára nyerte meg. A táncversenyben Lichtmann Irén urnó (Satu mare) lett a győztes.

— **A napokban jelent meg az Athenaeum a Nobel-díjas nagy amerikai író: Sinclair Lewis: „Művészek” e. u. hatalmas regénye.** A pénz művészei s a művészek kontárai vonulnak fel ebben a nagyszabású és páratlanul érdekes regényben, melynek minden során egy izgató tehetőségű nagy író kezenyoma érzik. A magyar olvasóközönség kétségtelenül az írónak és művészeknek kijáró érdeklődéssel fogadja ezt az új irodalmi eseményt, az 1934. év első nagy szenzációját. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában, az összeg és portókölt (10 lej) előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel.

— **Földi Mihály: A csábító.** A magyar irodalom élő jelesei közül kimagaslak Földi Mihály izmos tehetségű alakja. Műveiben nemes az érdekes és izgalmas meseszöveg, plasztikus jellembrázolás, hanem a gondolatok mélysége és az egész koncepció világnézeti magaslata dominál. Ragyogó szerelmi regény „A csábító” és mégis súlyos a benne lüktető kvalitásoktól. A regény új propaganda kiadása vászonkötésben a korábbi 320 lej helyett, most 80 lejért kapható, az Uj Kelet könyvosztályában, az összeg és portókölt előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

# UJ KELET *Legújabb hírek*

## Goga hatalmas beszédben rohant ki a kisebbségek ellen

A költő-politikus fantáziája a fontosabb pozíciókat előzőnlötték a kisebbségek, főleg a zsidók

### Az állampolgárságok revízióját és a numerusz klauzuzst követeli Goga

Bucuresti, március 3. A kamara szombati ülésén Mihaiescu lupista a telefonarifikálás leállítását kéri.

Leanca. Iunian-pártú a finomított szeszárak emelése ellen tiltakozik.

Cosma Aurel liberális támogatást kér a timisoarai szépművészeti iskola részére.

Tellmann liberális kéri, hogy a román elemnek a nemzeti iparban tervezett érvényesüléséről szóló törvénnyel kapcsolatban gondoskodják a kormány arról, hogy azok, akiknek neve idegen ugyan, de voltaképpen románok, ne tekintessenek idegeneknek, mert nagy igazságtalanságok történhetnek velük ezen a téren.

Eután Goga mondja el interpellációját. Az ülésterem megtelik, a karzatok is zsúfolva vannak.

*Goga interpellációja a kisebbségekről*

— A román lélek — mondja Goga — ma forrong. Egyrészt a gazdasági körülmények, másrészt a külpolitikai helyzet, végül az ezeréves álmok megvalósulása utáni viszonyok okozzák ezt a forrongást. Tény az, hogy 15 évvel az egyesülés után a román nép mellőzöttnek tartja magát saját hazájában. A román nép elutasítja magától a faji vagy felekezeti türelmetlenség vádjait. Bizonyosságai ennek az alvajulási nagy napok, amikor a nép elfelejtve régi szenvedéseit, az ott hozott határozatokban mutatta meg igazi lelkét. E határozatok biztosítják az egyenlőséget és a szabad fejlődést a kisebbségeknek. De a kisebbségek ezt nem a megbocsátás jelének, hanem a gyengeség érzeténé tudták be és tüntették fel.

Beszél a közigazgatási törvényről, amely módot nyújt arra, hogy az idegen elemek a románok felett uralkodhassanak.

Iamandi: Amikor ezt a törvényt hoztuk, ön is velünk együtt működött és semmi kifogása nem volt.

Goga: Nem azért jöttem ide, hogy önnel vitakozzam, hanem a kamara elé akarom tárni az igazságot!

Közbeiktatások: Ohó!

Goga: Nekem Bratianu Jonel azt mondta: Én nem erőszakoskodhatom ezzel a törvénnyel, mert én vagyok az apja, én készítettem az alkotmányt, melyen alapszik, de teneked módod van erőszakot elkövetned rajta, nem állsz vele rokonságban. (Derűtség).

Beszél ezután a városok és megyék közigazgatásáról és fejtegeti a nemzeti és politikai állam doktrínáját.

Andrej nemzeti parasztpárti: Csodálkozom, hogy ön, akit intellektuálnak tartottam, ilyen komolytalan elveket hirdet.

*A sígheti városi tanács és a kisebbségi bankok Goga tükrében*

Goga: Nekem sokat megmagyaráz ez a közbeszólás, mert én a nemzeti állampolgárost hirdetem, önök megelégszenek a politikai állammal. A csatolt területeken a kisebbségek az idegen államok bekelet maradványai.

Felolvassa a sígheti városi tanács névsorát, amelyben 7 román, van 37 közül, a többi magyar és zsidó. A magyar időkben egyenlően román tagja sem volt a városi tanácsoknak.

Costinescu miniszter: Mi a megoldás, Goga ur!

Goga: Nem vagyok kormányon, majd ha ott leszek, megmutatom. Beszél a kisebbségi bankokról. Az erdélyi román bankok Bratianu Ionelt a háboru előtt

4 millió aranylejt kaptak. Ez a szellem azóta meghalt, ma Erdélyben 290 kisebbségi bank van, 3 milliárd lej alapítókével, ezzel szemben 156 román bank 1 millió alapítókével. A magyar bankok a román impérium alatt megerősödtek. Az iparra tér át: A clujai Dermata-gyár igazgatóságának 25 tagja közül egy román van, 1500 munkás között 300 román. A szellemi életben az ugyanez a helyzet. Csehszlovákia mindenütt új állami iskolát állított fel, nálunk megtartották a felekezeti iskolákat, amelyek az állam pénzén tanítanak.

Laar Ferenc: Goga ur, egyetlen banit sem kapunk.

Goga: De igen!

Laar: Ha Ön ezt állítja, ugy valótlan állít.

Goga ezután a sajtóról beszél. Besarabiában az orosz nyelvű sajtó zsidó kézben van. Erdélyben sem jobb a helyzet. A Pásztortűz című lap nem rég közölt egy kimutatást, mely szerint a legutolsó 15 év alatt Erdélyben több magyar könyv jelent meg, mint 1867 óta.

Laar: Ez természetes, hiszen ezelőtt Budapesten nyomtatták a magyar könyveket.

Goga: Ide bejönnek azok továbbra is. A magyar könyvek és az irredenta és a revíziót hirdető lapok itt olvashatók.

Laar: Épp most tiltottak ki több lapot. Goga: De azért bejönnek! Franciaország évenként 150 millió francia frankot ad a román diákok ösztöndíjára. Ebből alig 5 százalékot kapnak román diákok, a többi túlnyomó részben zsidók, besarabiaiak, kommunisták, akik francia pénzen csinálnak bolsevista propagandát Párizsban.

A cenzuránál 28 zsidó van alkalmazva.

Iamandi: Mese!

Goga: Névsort olvas fel a mozikról, amelyek zsidó kézben vannak, a színi akadémián zsidók diktálnak. A könyvelési szakértők névsorában csak zsidók szerepelnek, a románokat törlik onnan.

Gherescu gheorghista: Az erdélyi gyógyszerészsindikátus körlevélben szólította fel tagjait, hogy ne alkalmazzanak román gyakorlatokat! Ez numerusz klauzuzs a románok ellen!

Goga felolvassa az újságíró nyugdíj intézet tagjainak névsorát, amelyben szintén többségben vannak a nemrománok. A nagyvállalatokban legfeljebb egy

diszromán van, aki kijárássokat végez és ezért busasan megfizetik.

Egy hang: Goga ur, ön melyik vállalat igazgatóságának tagja?

Goga: A Mica elnöke vagyok, de ez román vállalat. Ujabb adatokat olvas fel. Legutóbb 124 külföldi mérnök jött az országba. Levelet kapott Erdélyből, amelyben egy román tisztviselő írja, ne támadja meg interpellációjában az ő

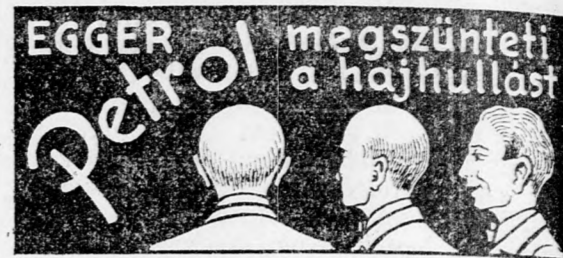
## Hetven fiatal liberális képviselő numerusz klauzuzst követel a kisebbségekre

Egyetemi reformot és azt kívánják, hogy a magánvállalatok alkalmazottainak 85 százaléka román legyen

Bucuresti, március 3. A kormány-párt 70 képviselő tagja ma küldöttségileg felkereste Tatarescu miniszterelnököt. A küldöttség a liberális párt fiatal gárdájának reprezentánsából állott és memorandumot nyújtott át a kormány elnökének. Ebben azt kéri, hogy a kormány a napirenden lévő problémákat a nemzeti szellem prizmján keresztül tekintse és ennek megfelelően oldja meg azokat. Rámutat a memorandum arra, hogy a liberális párt nemzeti jellegű és Bratianu Vintila már 1924. évi bányatörvényében előírta, hogy a bányák alkalmazottainak 75 százaléka román kell hogy legyen. Ezt az elvet Madgearu is ismételtlen leszógezte.

A memorandum kéri egy törvényjavaslat sürgős benyújtását, amely mindenekelőtt elrendeli a háboru után bejött idegenek sürgős revízióját és ellenőrzését. Követelnek alapos iskolai reformot és elsősorban annak biztosítását, hogy a főiskolákon az idegen elem ne kerüljön tulsulyba.

Követelik, hogy a magánvállalatknál is biztosítsák a román elem egyensúlyát. A vezetők közül 90 százalék, a



vállalatát, mert csak a románoknak lesz ebből kellemetlenségük. A postán többségben vannak a nemrománok, a Telefonsárság idegen kézben van, a CFR központjában számos idegen kisebbségi elem van. Beszéde végén hangsúlyozta, hogy ezen a helyzeten változtatni kell, revízió alá kell venni az állampolgárságokat a háboru óta és megfelelő törvényes intézkedésekkel kell biztosítani a románság érvényesülését. Az iskolákba be kell vezetni a numerusz klauzuzst.

többi alkalmazott közül legalább 85 százalék legyen román. Ezzel kapcsolatban követelik a nemzeti ipar és kereskedelem fokozottabb támogatását és a hadsereg felszerelését és rendelkezését kizárólag a román ipar részére kívánják biztosítani.

A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a kormány a memorandumot alapos tanulmányozás tárgyává fogja tenni és a nemzeti érdekeket mindenképp félé helyezi.

### Befejezett tény Lupu és a nemzeti parasztpárt fuziója

Bucuresti, március 3. A Lupta és Adeverul jelentése szerint Lupu és a nemzeti-parasztpárt közötti fuzió befejezett ténynek mondható. Serdici lupista képviselő vezette eleinte a tárgyalásokat, amelyek megállapodásra vezettek. A megállapodás feltételei szerint Lupu dr. lesz a párt első alelnöke és azokban a megyékben, ahol a Lupu-párt erősebb, mint a nemzeti-parasztpárt, lupista lesz a tagozati elnök. A fuziót nagy ünnepséggel fogják egybekötni és már a jövő héten sorra is kerül és az aktus. A lupistáknak a fuziót az tette lehetővé, hogy a nemzeti-parasztpárt Mihailache cámpulungi programjára helyezkedett, amely tulajdonképpen a deflációt hirdeti.

Táncol a Haggibbor. Ma délután 6 órai kezdettel tartja táncos teadélutánját a Haggibbor a Palace kávéházban. A zenét a kitűnő Salgó-jazz szolgálja.

Romanov: Három pár selyemharisnya. Romnov, a jó megfigyelő, könnyed elszóló író ebben a művében egy orosz fiatal tudós feleségének nagy lelki megpróbáltatásait, szerelmi játékaft és tragikomikus csalódását írja meg. Egy darab e'et hol komikus, hol megdöbbentően lecsujtó körképe ez a pompás regény. Árta köve 60 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában az összeg és portóköltéselőzetes beküldése mellett, vagy utávvétel.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

Cenzurat

Catuneanu professzora a zsidók ellen tartotta

### Iunian védte

Bucuresti, március 3. Résztül foglalta le ismételt a zsidókérdés neanu cluj egyetem támokat két órában kodott fajzat ellen, mita főnök, az öreg hogy ő már 1889-ben, kor megszületett Hi első antiszemita kiú Iunian a radikális világitott reá rag nagyszerű definiciób szemitizmus okaira.

Catunobjek

A két antiszemita osztotta egymás közé

Catuneanu igyekeznek beállítani. Tartó zástól és lehetőleg r államférfiakra biztatamuvál leprának ne Cogálniceanuvál a t nek, akiket meg kell hogy a falvakban let

Az egyetemi profidézett a „Sion bölcs című hamisítványból mud kötelességévé hogy mindent elkövd degenerálódása és tben.

A beirlapulna

Két zsidó képvisel sorokban a sígheti S Michelsohn, de egyi szónok felé, hogy Senki sem tiltakozott hogy a zsidók a háb árulják a román nép piacokként élőködm

Hogy megmutassa problémát a tanár u ból is idézett. „A zsi a világ legexkluzíve soha sem fogunk t zsidók azt mondják mukat, nem nem v kotmányukat, ame Más államok alkotó csak rájuk erőszakot igát viselik.”

A zsidó

„A zsidó törvény nízalását parancsol tuneanu. — Minden az állam tulajdoná ben van ennek a mus.”

„A leghipokriták zülök kerülnek ki ugyanakkor a legu pacifisták és ugya akarják kiirtani az és bigottak, de ugy minden más vallás n, internacionalist legvéresebb sovini nemzetükről van sz

„A szabadkőműv művei, azért tagadják megsemmisíté hadseregeket, a na ért, hogy világszerte ir elő biztosíthatass Szmuék és Mich nemán hallgattak. Catuneanu a ko „Mi ezzel a néppjén együtt nem él működést el nem b rad tehát más hátr országból.”

Cuza az ismert meg. Külpolitikáról pította, hogy a Népen a zsidók ligázására, zsidó bank lág népeinek kiusz Belpolitikáról sz